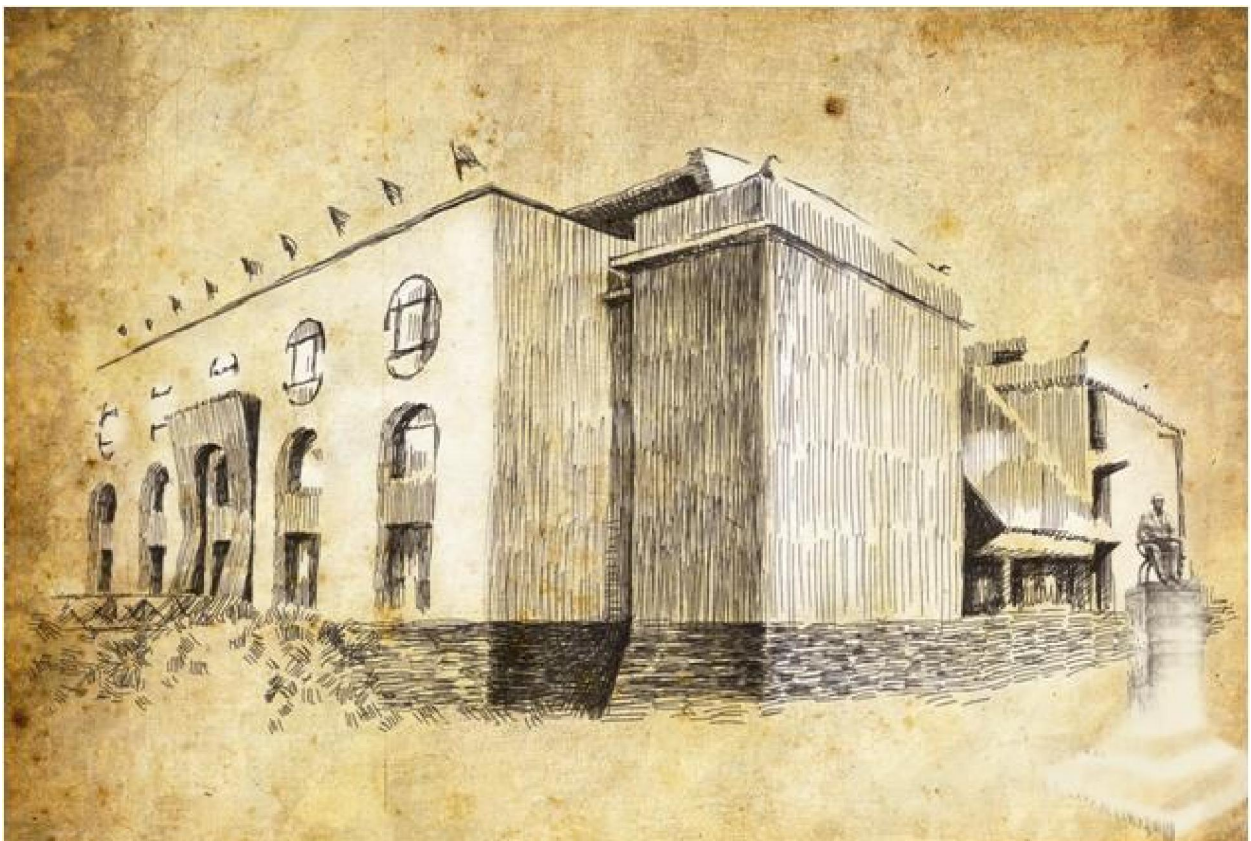

Universitatea Europeană "Dr. Găgan" din Lugoj
Facultatea de Științe Economice

DIDACTICA MODERN

Nr. 4 / 2009

EDITURA NAGARD LUGOJ
2009

Consiliul redac ional:

Echipa de conducere:

Director – Prof. univ. dr. Persida Cechin-Crista, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj
Redactor ef – Prof. univ. dr. D nu Rada, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj
Redactor coordonator – Lector univ. dr. Sorin Blaj, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj
Secretar de redac ie – Lector univ. dr. Gabriel-Ionel Dobrin, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj

Consiliul de redac ie:

Prof. univ. dr. Nicu Trandafir, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj
Prof. univ. dr. Persida Cechin-Crista, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj
Prof. univ. dr. D nu Rada, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj
Lector univ. dr. Sorin Blaj, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj
Lector univ. dr. Emil Ciobanu, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj
Lector univ. dr. Gabriel-Ionel Dobrin, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj
Lector univ. dr. Adrian-Nicolae Mateia, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj

Consiliul consultativ:

Prof. univ. dr. Liviu-Petru Bercea, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj
Prof. univ. dr. Grigore Sila i, Universitatea de Vest din Timi oara
Prof. univ. dr. Radu erban, Academia de Studii Economice din Bucure ti

Consiliul pe probleme de limbi str ine:

Lector univ. dr. Alina Nistorescu, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj (englez)
Lector univ. dr. Ivan Diana, Universitatea European "Dr gan" din Lugoj (francez)

ISBN: 978 – 973 – 1900 – 63 – 6

CUPRINS

PERSONALITY IN THE EDUCATIONAL CONTEXT	5
PERSONALITATEA ÎN CONTEXT EDUCAȚIONAL.....	5

TEACHER NICOLETA CÎLĂRIU
"ANI OARA ODEANU" SCHOOL NO. 6 OF LUGOJ
LT. COLONEL CONSTANTIN CÎLĂRIU
"EFTIMIE MURGU" TRAINING CENTER OF THE GENDARMERIE LUGOJ
PROFESOR NICOLETA CÎLĂRIU
COALA CU CLASELE I-VIII NR. 6 "ANI OARA ODEANU" LUGOJ
LT. COLONEL CONSTANTIN CÎLĂRIU
CENTRUL DE PERFECȚIONARE AL PREGĂTIRII CADRELOR JANDARMI "EFTIMIE MURGU" LUGOJ

SYSTEMS APPROACH TO PERSONALITY	9
ABORDAREA SISTEMICĂ A PERSONALITĂȚII.....	9

TEACHER NICOLETA CÎLĂRIU
"ANI OARA ODEANU" SCHOOL NO. 6 OF LUGOJ
LT. COLONEL CONSTANTIN CÎLĂRIU
"EFTIMIE MURGU" TRAINING CENTER OF THE GENDARMERIE LUGOJ
PROFESOR NICOLETA CÎLĂRIU
COALA CU CLASELE I-VIII NR. 6 "ANI OARA ODEANU" LUGOJ
LT. COLONEL CONSTANTIN CÎLĂRIU
CENTRUL DE PERFECȚIONARE AL PREGĂTIRII CADRELOR JANDARMI "EFTIMIE MURGU" LUGOJ

INFORMATICAL CRIMES PROVIDED BY THE CRIMINAL LAW	15
INFRACȚIUNI INFORMATICE PREVĂZUTE DE LEGEA PENAL	15

TEACHER FLORIN NISTOR DUMITRU
"CORIOLAN BREDICEANU" NATIONAL COLLEGE OF LUGOJ
PROFESOR FLORIN NISTOR DUMITRU
COLEGIUL NAȚIONAL "CORIOLAN BREDICEANU" DIN LUGOJ

LA CRISE ÉCONOMIQUE EN FRANCE	26
CRIZA ECONOMICĂ ÎN FRANȚA	26

PROFESSEUR MARIA PĂCURAR
COLLÈGE NATIONAL "CORIOLAN BREDICEANU" DU LUGOJ
MAJOR VIRGIL PĂCURAR
CENTRE DE FORMATION DES ENSEIGNANTS DE LA GENDARMERIE "EFTIMIE MURGU" LUGOJ
PROFESOR MARIA PĂCURAR
COLEGIUL NAȚIONAL "CORIOLAN BREDICEANU" DIN LUGOJ
MAIOR VIRGIL PĂCURAR
CENTRUL DE PERFECȚIONARE AL PREGĂTIRII CADRELOR JANDARMI "EFTIMIE MURGU" LUGOJ

SAVING ROLE IN THE FORMATION OF CAPITAL IN ECONOMICS	34
ROLUL ECONOMISIRII ÎN FORMAREA CAPITALULUI ÎN ECONOMIE	34

TEACHER EC. ANA ANGHELINA P I
 TEACHER ALINA VOAIDE COJAN
 " TEFAN ODOBLEJA" SCHOOL GROUP OF LUGOJ
 PROFESOR EC. ANA ANGHELINA P I
 PROFESOR ALINA VOAIDE COJAN
 GRUPUL COLAR " TEFAN ODOBLEJA" DIN LUGOJ

THE RELATIONSHIP BETWEEN LIFESTYLE AND EDUCATION FOR ORAL HEALTH	39

TEACHING ASSISTANT RAMONA AMINA POPOVICI, PHD
 ANA MARIA MU POPOVICI, PHD STUDENT
 JUNIOR TEACHING ASSISTANT RUXANDRA SAVA RO IANU
 ANITA RO U, PHD STUDENT
 ASSOCIATE PROFESSOR DANIELA JUMANCA, PHD
 ASSISTANT PROFESSOR ATENA G LU CAN
 TEACHING ASSISTANT ROXANA OANCEA, PHD
 "VICTOR BABE " MEDICINE AND PHARMACY UNIVERSITY OF TIMI OARA
 FACULTY OF DENTAL MEDICINE

STILUL DE VIA I EDUCA IA PENTRU S N TATE ORAL	44

ASISTENT UNIV. DR. RAMONA AMINA POPOVICI
 DRD. ANA MARIA MU POPOVICI
 PREPARATOR UNIV. DRD. RUXANDRA SAVA RO IANU
 DRD. ANITA RO U
 CONFEREN IAR UNIV. DR. DANIELA JUMANCA
 EF LUCR RI DR. ATENA G LU CAN
 ASISTENT UNIV. DR. ROXANA OANCEA
 UNIVERSITATEA DE MEDICIN I FARMACIE "VICTOR BABE " TIMI OARA
 FACULTATEA DE MEDICIN DENTAR

PERSONALITY IN THE EDUCATIONAL CONTEXT

PERSONALITATEA ÎN CONTEXT EDUCAȚIONAL

Teacher Nicoleta CÎ LARIU
"Ani oara Odeanu" School no. 6 of Lugoj
Lt. colonel Constantin CÎ LARIU
"Eftimie Murgu" Training Center of the Gendarmerie Lugoj
Profesor Nicoleta CÎ LARIU
coala cu clasele I-VIII Nr. 6 "Ani oara Odeanu" Lugoj
Lt. colonel Constantin CÎ LARIU
Centrul de Perfecționare al Pregătirii Cadrelor Jandarmi "Eftimie Murgu" Lugoj
ued@deu.ro

Abstract: The paper analyzes the human personality in educational context, presenting the concept of personality and major theoretical orientations.

Rezumat: Lucrarea analizează personalitatea umană în context educațional, prezentând conceptul de personalitate și principalele orientări teoretice.

Keywords: the personality, the education, the personality system, the teacher role, the educational activity

Cuvinte cheie: personalitatea, educația, sistemul de personalitate, rolul profesorului, activitatea instructiv-educativă.

Motto:

Dintre lucrurile cele mai de preț pe care le are omul, acela de a fi capabil să se introspecteze, de a încerca să-și descifreze propria personalitate, mi se pare a fi un lucru de o însemnătate excepțională.
Mulk Raj Anand

1. Introducere

Teoriile referitoare la evoluția ontogenetică a persoanei umane sunt multiple și diversificate. În cele ce urmează se redau acele modele ipotetice ale procesului devenirii personalității, pe care le considerăm a fi complementare și compatibile între ele, în descrierea aceleiași realități din perspective diferite.

2. Conceptul de personalitate

Vasile Pavelcu (1970) prezintă o schemă a treptelor de existență a lumii în care diferentiază următoarele categorii:

- materialul – care există,
- vegetalul – care există și trăiește,
- animalul – care există, trăiește și simte, iar în vârful piramidei așază
- omul – care trăiește, simte și gândește.

Corespunzător particularităților fiecărei categorii, pentru elementele singulare ale acestora se folosesc noțiuni diferite; elementul material este un obiect, elementul biologic, vegetal și animal este un individ, iar elementul uman este o persoană.

Categoriile menționate pot fi organizate în sisteme naturale sau sisteme artificiale; de exemplu, un lac sau o stâncă pot fi naturale, zămisliți într-o evoluție îndelungată, necontrolat

de om, sau pot fi artificiale, realizate de om cu un anumit scop urmărit de acesta; o floare sau un pom pot fi rezultatul unei evoluții controlate de om, la fel și animalele pot fi sălbătice (naturale) sau domestice ("artificializate" de intervenția controlată a omului).

Orice sistem natural în evoluția sau organizarea cîruia a intervenit controlul uman, are diferite grade de artificializare; astfel, păsările domestice care cresc în cvasilibertate într-o gospodărie rînească sunt mai puțin artificializate decât păsările care cresc într-o hal agroindustrială, a căror evoluție este dirijată de om, de specialist.

Caracteristic sistemelor naturale este faptul că fiecare element este un unicat, fiecare piatră, fiecare munte, fiecare poiană are propria sa identitate. Spre deosebire de sistemele naturale, cele artificiale – din categoria sistemelor materiale – au serii de elemente identice: o anumită unealtă, mașină, instrument, ad post, îmbrăcăminte etc. pot fi reproduse la infinit. Capacitatea de a reproduce sisteme materiale artificiale este un atribut specific uman; paradoxal, producția de serie este produsul creativității umane.

Această capacitate este operantă doar în lumea anorganică, deoarece în sistemele vii, indiferent de nivelul de organizare și gradul de complexitate ale acestora, datorită tendinței inerente spre autoreglare și autoorganizare, reproducerea identică a ființelor este imposibilă.

Se poate spune că sistemele din categoria celor naturale și sistemele vii, atât cele naturale cât și cele artificializate, sunt formate din elemente care-și au propria identitate, deci din individualități.

Varietatea infinită a modalităților de structurare a caracteristicilor umane a impus folosirea unor noțiuni diferite de desemnare a elementelor singulare ale speciei, funcțiile de sistemul de referință în coordonatele cîruia este redat problema omului.

Astfel, din perspectiva determinării sale biologice, omul este un individ și prezintă aceleași caracteristici structurale și funcționale, variabile doar în limitele particulare speciei.

Din perspectiva psihologică și/sau sociologică, omul și numai el este o persoană ce poate fi încadrat într-o categorie statistică:

- biologic (vârstă, sex, stare de sănătate),
- psihologic (categoriile temperamentale, structuri aptitudinale, categoriile valorice) sau
- sociologic (status și rol profesional, familial etc.).

Noțiunea de personalitate are în vedere individualitatea umană unică, irepetabilă, anticipativ modificatoare a mediului, deci creatoare, în integralitatea determinărilor sale biopsiho-socio-culturale.

Finalitatea activității instructiv-educative în epoca contemporană constă în formarea și dezvoltarea personalității creatoare, deoarece, cu toate că lumea există în și prin elementele sale substanțiale, energetice și informaționale, lumea noastră contemporană, în spațiul accesibil omului, este ceea ce este, are ceea ce are și poate deveni ceea ce va fi, doar prin contribuția creatoare a personalității, care mediază acțiunea forțelor fizice și spirituale la toate nivelurile.

Complexitatea fenomenului "personalitate" ridică foarte mari dificultăți în fața încercărilor de definire a acesteia din perspectiva unei orientări științifice sau a unei discipline. Sunt cunoscute nenumărate demersuri, fiecare focalizând o anumită secvență, o fază sau un moment mai mult sau mai puțin integrabil și operațional în cercetările teoretice și aplicațiile din domeniu. În ceea ce privește disciplinele care se ocupă prioritar cu problematica personalității, se pot menționa psihologia personalității, care are în vedere diferențele interindividuale (la vârste comparabile) și psihologia dezvoltării, care urmărește prioritar modificările intraindividuale ale personalității pe parcursul evoluției ontogenetice.

Din perspectiva activității instructiv-educative ambele direcții sunt la fel de importante, deoarece în proiectarea și realizarea activității educative trebuie să se țină seama atât de particularitățile de vârstă ale clasei (grupului) cu care se lucrează, cât și de particularitățile individuale ale fiecărui elev. Profesorul trebuie să cunoască particularitățile

individuale ale elevilor nu în vederea minimizării diferențelor pentru a modela o “persoană” eficientă, ci în sensul cultivării acestora pentru a modela o diversitate de personalități creatoare (novatoare) orientate spre dezirabilitate și progres social.

3. Orientări teoretice

Personalitatea se formează pe parcursul dezvoltării individuale, în relația dintre persoană și mediul complex, pe baza disponibilităților native specifice ale fiecărei individualități. Relația persoană-mediul este văzută diferit de orientări teoretice consacrate în psihologie. Se prezintă în cele ce urmează clasificarea pozițiilor teoretice de pe care a fost abordată problema acestei relații în literatura de specialitate, după K. Riegel (1972, cf. Oerter, Montada, 1982). Conform acestei interpretări, atât persoana cât și mediul pot fi concepute fie ca participanți activi, fie ca participanți pasivi în dezvoltarea personalității. Dihotomizarea factorilor permite identificarea a patru variabile care, combinate două câte două, definesc următoarele orientări teoretice:

Teorii endogenetice – în accepțiunea celor activismul persoanei și al mediului nu sunt văzute drept condiții necesare pentru dezvoltare. Modificările în timp ale personalității se reduc la fenomenul maturizării care, în accepțiunea lui Gesell, este mecanismul reglator, care menține balanța și direcția evoluției în fața condițiilor externe ale mediului salvând tiparele de bază ale evoluției individuale. Dintr-o asemenea perspectivă, persoana s-ar dezvolta într-un mod predeterminat de particularitățile sale constructive native, indiferent de caracteristicile intervențiilor educaționale (durată, intensitate, conținut, orientare etc.); mediul oferă doar sarcinile pentru realizarea corespunzătoare a competențelor și motivelor, conform programului nativ.

Teoriile exogenetice – au în vedere activismul mediului și pasivitatea persoanei. Întregul univers conceptual și acțional al persoanei se dobândește prin experiență, după modelul reproducerii pe plan intern a lumii exterioare. Pe plan mental apar reproduceri ale realității, cu obiectele, fenomenele și relațiile sale; chiar și “legăturile” mentale sunt reflectări ale contiguității externe a elementelor.

Personalitatea ar fi “efectul” influențelor externe, trecerea de la o stare la alta, o evoluție continuă care înregistrează, neselectiv, toate modificările din mediul. Dintr-o asemenea perspectivă, prin condiționare externă se poate obține orice modificare internă. Intervenția instructivă ar avea deci puteri nelimitate; condiții externe identice ar duce la efecte identice și astfel ar fi posibilă realizarea unor personalități “standard”.

Teoria stadiilor constructivistă – a cărei exponent principal este psihologul elvețian Jean Piaget – vede omul în interacțiunea lui activă cu mediul. Omul influențează mediul prin acțiunile sale și este la rândul lui influențat de acesta, dar niciodată mecanic, direct, ci întotdeauna mijlocit de propriile experiențe și interpretări despre relațiile mediale. Dezvoltarea devine într-o asemenea accepțiune o autoconstruire; omul are nevoie de mediul extern, de “provocările” acestuia, dar mediul nu determină dezvoltarea personalității, doar o influențează, mai mult, mediul extern este construit de om ca model intern. În fiecare stadiu (etapă) al dezvoltării sale, omul în eleage (reprezintă, modelează pe plan intern) realitatea în măsura posibilităților individuale specifice de cunoaștere și acțiune; mediul are un rol pasiv oferind doar posibilitatea exercitării instrumentelor psihice de cunoaștere și acțiune specifice vârstei. Pentru dezvoltare, omul nu are nevoie de motivare externă, instrumentele de cunoaștere însele tind spre exercitare și transformare, astfel declanșează și orientează “din interior” acțiunea. Rezolvarea sub aspect instrumental a problemelor specifice unui anumit stadiu (prin acumulări cantitative) duc automat la stadiul următor de dezvoltare (prin salt calitativ). Orice competență câștigată îi cere dreptul la manifestare și se manifestă indiferent de obiectul activității, determinând evoluția într-un anumit stadiu și trecerea la unul superior, adică dezvoltarea. Autoconstruirea este în același timp evoluție și dezvoltare realizate prin forțe proprii.

Implicațiile unei asemenea accepțiuni asupra activității instructiv-educative este benefic, deoarece aduce în atenție următoarele probleme: necesitatea în alegerea modalităților de acțiune ale persoanei în raport cu mijloacele de cunoaștere specifice vârstei și rolul activismului personal în dezvoltare (autoformare).

Teoriile interacționiste – atribuie rol activ în procesul de evoluție a individualității, atât persoanei, cât și mediului. Acest lucru devine posibil deoarece sistemul psihic nu este privit izolat de celelalte sisteme mediale, ci într-o unitate integrală. Din perspectiva acestor teorii, între dezvoltarea persoanei și transformările mediului nu este o legătură unilaterală; modificările unui element produc restructurări de diferite dimensiuni la nivelul celorlalte elemente și al ansamblului. Caracterizarea sistemului psihic într-un capitol ulterior este prezentat din perspectiva acestei interpretări.

Intervenția instructiv-educativă realizată dintr-o asemenea perspectivă nu va mai vedea în persoana asupra căreia se exercită un "obiect" imperfect ce trebuie modelat prin anumite demersuri algoritmizate pentru a realiza transformările următoare, nici un subiect care se autoconstruiește independent de contextul în care evoluează, ci un subiect viu, sensibil și creativ, care cere o tratare diferențiată și specifică.

Dezvoltarea este în același timp creație (socială) și autocreație realizată pe seama relațiilor de complementaritate între sistemul psihic și cel social, de asemenea a relațiilor de compensare intrasistemice, la nivelul superior de integrare a sistemelor, cel socio-cultural, în tendința acestuia spre echilibru intern și extern.

4. Concluzii

Trecerea de la o stare la alta a sistemului de personalitate este o permanentă devenire, ea fiind determinată nu numai de ceea ce este sistemul actual, fizic, psihic sau social, nu numai de ceea ce a fost experiența complexă a persoanei și societății, ea este determinată și de ceea ce vrea, persoana și societatea, să fie acea personalitate în viitor.

Dacă se formulează întrebarea:

"Care este rolul profesorului în activitatea instructiv-educativă din perspectiva fiecăreia dintre aceste teorii?",

răspunsurile care se impun pot contribui semnificativ la alegerea unei poziții teoretice care să structureze atitudini profesionale în activitatea educativă.

Bibliografie:

1. Carcea I. Maria – Psihologia educației, Universitatea Tehnică Gh. Asachi din Iași, Departamentul de Pregătirea Personalului Didactic, Iași, 2001;
2. Pavelcu Vasile – Invitație la cunoașterea de sine, Editura științifică, București, 1970;
3. Oerter Rolf, Montada Leon – Entwicklungspsychologie, Urban & Schwajzenberg Munchen - Wien- Baltimore, 1982.

SYSTEMS APPROACH TO PERSONALITY

ABORDAREA SISTEMICĂ A PERSONALITĂȚII

Teacher Nicoleta CÎLĂRIU
"Ani oara Odeanu" School no. 6 of Lugoj
Lt. colonel Constantin CÎLĂRIU
"Eftimie Murgu" Training Center of the Gendarmerie Lugoj
Profesor Nicoleta CÎLĂRIU
coala cu clasele I-VIII Nr. 6 "Ani oara Odeanu" Lugoj
Lt. colonel Constantin CÎLĂRIU
Centrul de Perfectionare al Pregătirii Cadrelor Jandarmi "Eftimie Murgu" Lugoj
ued@deu.ro

Abstract: The paper analyzes the systems approach to personality, including a general characterization of the psychic system and personality system.

Rezumat: Lucrarea analizează abordarea sistemică a personalității, cuprinzând o caracterizare generală a sistemului psihic și a sistemului de personalitate.

Keywords: the personality, the education, the personality system, the teacher role, the educational activity

Cuvinte cheie: personalitatea, educația, sistemul de personalitate, rolul profesorului, activitatea instructiv-educativă.

Motto:

Dintre lucrurile cele mai de preț pe care le are omul, acela de a fi capabil să se introspecteze, de a încerca să-și descifreze propria personalitate, mi se pare a fi un lucru de o însemnătate excepțională.
Mulk Raj Anand

1. Caracterizarea generală a sistemului psihic

În definiția lui Ludwig von Bertalanffy (1968), pionier al teoriei generale a sistemelor, sistem este "orice ansamblu de elemente aflate într-o interacțiune ordonată" (neîntâmplătoare). Într-o definiție mai sugestivă din punct de vedere didactic, prin sistem se înțelege "orice grupare de elemente (indiferent de natura lor) circumscrise în limitele anumitor coordonate spațio-temporale și caracterizată printr-o anumită finalitate". Menționarea explicită a necesității raportării ansamblului la anumite coordonate (reper), sugerează relativitatea calităților de sistem și element; ceea ce este sistem într-o anumită referință poate deveni element la un nivel mai ridicat de generalizare și invers.

De exemplu, un organism viu este sistem în raport cu esuturile și organele sale interne, dar devine element în raport cu realitatea biologică a speciei sale; un elev este un sistem în raport cu corpul, simțul, sarcinile și acțiunile sale, dar devine element în raport cu clasa de elevi din care face parte. În cazul sistemelor complexe, la nivelele superioare ale organizării materiei vii se poate vorbi despre subsisteme, ansamble de elemente cu funcții proprii, integrate în realizarea finalității sistemului de ansamblu.

Legătura dintre elementele sistemului se realizează printr-o transmisie de energie (mecanică, electrică, termică), sau la un nivel superior de organizare prin comunicație semantică. Legăturile de natură energetică și informațională dintre elemente permit delimitarea sistemului de mediul său.

Sistemul poate fi descris și prin legăturile sale externe cu mediul; condiția funcționării acestor legături constă în realizarea unui grad minim de compatibilitate care să permită comunicație energetică sau informațională.

Datorită legăturilor sale interne, corelative, sistemul psihic este un sistem integral, spre deosebire de sistemele mecanice de exemplu, care sunt sisteme aditive, în care elementele își păstrează identitatea în condițiile participării la funcționarea ansamblului. Specific sistemelor integrate este independența relativă a ansamblului în raport cu elementele componente, datorită proprietății de autoreglare care permite “menținerea unei stări de echilibru în anumite condiții de mediu și refacerea acestuia în cazul perturbărilor, compensarea prin mecanisme în forță proprie a unor legături sau elemente deteriorate, tendința anti-entropică (opozitia față de acțiunea legii transformărilor ireversibile)” (M. Golu, A. Dicu, 1972).

Datorită autoreglării, sistemele integrale devin stabile – continuu și mențin echilibrul în condițiile instabilității elementelor – și adaptabile – continuu și mențin echilibrul în condițiile instabilității mediului. Stabilitatea și adaptabilitatea alături de fiabilitate, care desemnează durata funcționării eficiente a sistemului, contribuie la calitățile generale ale sistemului. Între anumite limite ele se exprimă în moduri diferite la persoane diferite.

Specific sistemului psihic uman este integritatea de gradul trei, ceea ce înseamnă că, la legăturile primare existente între elementele componente și la cele secundare elaborate în cursul existenței biologice prin mecanismul condiționării, se adaugă ansamblul legăturilor de ordinul al treilea, structurate pe baza sensurilor condiționate socialistoric și instrumentate de limbaj, adică a semnificațiilor.

Sistemul psihic uman poate fi caracterizat ca un sistem deschis, hipercomplex, dinamic și probabilist, capabil de autoreglare constantă și transformare creatoare a mediului extern și intern.

Sistemul psihic uman tinde spre autoorganizare pentru menținerea stabilității interne și a echilibrului cu mediul său, întregul comportament mediat de acest sistem fiind inscripționat activități adaptative.

2. Sistemul de personalitate

Abordarea sistemică a personalității implică descrierea acestuia prin caracteristicile generale ale sistemelor (I. Moraru, Gh. Iosif, 1976), anume:

- caracteristicile de intrare;
- caracteristicile de ieșire;
- structura elementelor – sub aspectul componentelor și al organizării lor unele în raport cu altele;
- funcția generală realizată de sistem în acțiune.

Intrările sistemului psihic sunt asigurate de elementele informaționale recepționate de către trei analizatori (subsisteme de recepție ale sistemului psihic) specializați pentru decodificarea anumitor forme de energie și transformarea lor în impuls nervos, purtător de informație. Aceste informații au rolul de a declanșa sau modifica activitatea psihică, fiind stimuli ai acesteia. Ele pot fi de origine externă, stimulând sistemul pe cale vizuală, auditivă, olfactivă, sau pot veni din interior sub forma unor impresii tactil-kinestezice, gustative, a unor senzații fiziologice (foame, sete, durere), cognitive (curiozitate) sau afectiv-voluntare (dorințe, intenții).

La nivelul sistemului, informația suferă o prelucrare complexă la diferite niveluri de organizare, unde se stochează în structuri diferite, mai mult sau mai puțin stabile. Sistemul psihic este un uriaș rezervor informațional, genetic și dobândit, din care nimic nu se pierde, tot ce intră se transformă intrasistemic; calitatea sistemului psihic de a stoca informația intrată și de a se folosi de ea în activitatea de autoreglare stă la baza educabilității. Nu trebuie ignorat faptul că odată intrată în sistemul psihic, informația suferă aceeași procesare independent de valoarea ei, pozitivă sau negativă, în raport cu evoluția sistemului; nimeni nu poate garanta că un eveniment aparent nesemnificativ nu va produce vreodată modificări comportamentale majore, sau că o trăire ori informație “uitată”, independent de modalitate (naturală sau artificială), nu va fi actualizată vreodată, în activitatea persoanei sau produsele activității sale.

Între comportament și psihismul subiectiv există o strânsă unitate, în sensul că, actele comportamentale (acțiunile efective ale unei persoane, observabile din exterior) sunt interiorizate și transformate în acte subiective, de asemenea, actele subiective, interne, se exteriorizează și devin acte comportamentale.

Interiorizarea și exteriorizarea se realizează la diferite niveluri de profunzime și intensitate; funcțiile de stare psihismului subiectiv unele acte comportamentale produc prin interiorizare restructurări semnificative care influențează instantaneu observabil comportamentul, altele au nevoie de repetiții și doar prin cumulare produc restructurări semnificative.

Structurile psihice sunt inaccesibile cunoașterii directe; ele se dezvoltă în actele comportamentale.

În majoritatea situațiilor, stările subiective sunt ușor descrietibile pe baza actelor comportamentale, dar sunt situații în care acest lucru se poate realiza numai printr-o analiză psihologică înalt specializată.

Important de reține pentru profesori este diversitatea stărilor interne și a modalităților de manifestare ale acestora; stări asemănătoare pot lua forme de manifestare diferite, de asemenea, stări diferite se pot exterioriza prin comportamente asemănătoare, la aceeași persoană funcțiile de situație externă și de la o persoană la alta, funcțiile de particularitate ale acestora.

Lezările sistemului psihic sunt reprezentate de comportamentele concrete (sistemul comportamental) ce iau naștere prin traducerea impulsului nervos în acte motorii, de la mișcări imperceptibile, la modificări mimice, gestuale, ale poziției corporale, sau fiziologice ca expresii afective, în vorbe purtătoare de gânduri, idei, programe sau acțiuni psiho-motorii complexe.

Elementele sistemului psiho-comportamental pot fi exprimate printr-o noțiune generală ca fenomene psihice. Pe plan conceptual elementele întregului pot fi diferențiate, în vederea cunoașterii structurii lor specifice, a rolului pe care îl dețin și a modalităților lor de interacțiune în funcționarea ansamblului. În accepțiunea lui Popescu Neveanu, P (1978) fenomenele psihice cuprind procese și însușiri psihice.

Procesele psihice reprezintă modalități ale conduitei specializate sub raportul conținutului informațional, al structurilor operaționale și al formei de realizare subiectivă. Procesele sunt activități psihice interne, complexe, cu o desfășurare discursivă, plurifazică, implicând coordonarea unor variabile independente și a altora dependente, de natură cognitivă, afectivă sau voluntară. Ele sunt definite de următoarele elemente:

- conținutul informațional – de exemplu percepția sau reprezentarea operează cu un conținut figural, gândirea cu unul simbolic, pe când afectivitatea operează cu semnificații individuale;
- mecanismele fiziologice și operatorii prin care se realizează;
- forma subiectivă specifică – exprimată prin “parametrii” concrete-individuali ai modelului teoretic.

Efectele desfășurării procesuale – produsul psihic – pot fi luate în considerare secvențial, atunci când chiar procesul constituie obiectul analizei, sau integrate într-un produs final, dacă se discută o activitate complexă; astfel se vorbește despre percept (imaginea mentală a obiectului perceput) ca efect al percepției, gând ca efect al gândirii, emoție sau sentiment ca efect al afectivității, ori, despre oricare dintre aceste produse drept condiții ori rezultate ale unor activități complexe, ca învățarea, jocul sau munca.

Însușirile psihice sunt “formațiuni sintetice ce derivă din procesualitatea psihică”, dar sunt ireductibile la un singur proces psihic; structuri stabile, manifestându-se relativ constant în conduită; invariabile sau particularități ale unui proces ca ansamblu de personalitate, caracteristice pentru un anumit individ, ce se impun similar în cele mai variate împrejurări

(idem, pg. 19). Conceptualizate în diferite forme (trăsături, caracteristici), însușirile psihice în interacțiunea lor specific definesc personalitatea la un moment dat ca structură unică și unitară.

Principalele categorii de însușiri de personalitate privesc calitățile dinamice ale persoanei (temperamentul), calitățile instrumentale (atitudinale) și calitățile valorice (caracterul). Aceste categorii de însușiri au grade diferite de determinare funcțională de procedura ereditară în structurarea lor. Cea mai puternic determinare ereditară o are temperamentul și cea mai slabă caracterul. Însușirile psihice se manifestă în anumite condiții de motivație și atenție, în activități psihice concrete ca jocul, învățarea, munca, activități dominante în diferite etape de vârstă. Condițiile subiective definesc starea psihică a persoanei, fiind expresia integrală a unui "moment" din desfășurarea vieții psihice, condensarea sintetică a diferitelor procese și funcții psihice în jurul unei dominante individuale. Însușirile și starea psihică explică diferențele interpersonale de comportament în aceeași situație externă.

Starea psihică explică diferențele intrapersonale, varietatea modalităților de acțiune în situații asemănătoare de către aceeași persoană, în aceeași etapă a dezvoltării sale. Diferențele de acțiune ale aceleiași persoane în etape diferite de dezvoltare sunt explicate prin niveluri diferite, specifice vârstei, de conștient și operaționalitate a proceselor psihice.

Organizarea și dinamica sistemului psihic. Prin termenul de "organizare" se desemnează raporturile care se stabilesc între elementele structurii psihice în timpul funcționării sale. Specific sistemului psihic este autoorganizarea continuă prin feed-back (dinamic), evolutiv care se elaborează și se dezvoltă prin asimilarea experienței de viață. Organizarea sistemului psihic uman respectă principiile generale de organizare ale sistemelor dinamice cu autoreglare, în strânsă interacțiune cu propriile principii specifice (M. Golu, A. Dicu, 1972).

Deducerile teoretice realizate pe baza unor observații empirice și constatări experimentale (hipnoza, analiza viselor, analiza greșelilor, conversația psihanalitică) au pus în evidență organizarea ierarhică a sistemului psihic uman. S. Freud, inițiatorul teoriei și metodei psihanalitice, a definit trei niveluri structurale ale psihismului, anume conștientul, inconștientul și subconștientul.

Nu se insistă aici asupra definițiilor freudiene (acum ușor accesibile celor interesați chiar în limba română), vom reda însă accepțiunile actuale ale acestor structuri în descrierea lui Paul Popescu Neveanu (1978).

Sistemul psihic uman se caracterizează prin bipolaritatea dintre conștient și inconștient...

Conștientul implică întreg sistemul psihic uman și presupune un câmp în care se suprapun imagini și semnificații rezultând efecte de iluminare sau depresiune a fenomenului (observabil) prin esențial, a întâmplătorului prin necesar. Câmpul de conștient se organizează pe verticală, în vârf se detașează un nucleu de conștient clar, asemenea figurii într-un câmp estompat. Integrările conștiente se exprimau în înțelegere sau decodificare semantică și manipulare verbală a semnificațiilor; ele cunosc un dinamism legat de fluctuațiile și concentrațiile atenției și se dezvoltă procesual în forma conștientizării.

Conștientul dispune de următoarele funcții: de reflecție sau de cunoaștere; de orientare spre scop; anticipativ-predictiv; proiectiv; regulatorie, în care principiul acțiunii se manifestă plenar.

Principiul de organizare al conștientului este cel al rațiunii.

Inconștientul nu este reductibil la pulsunile instinctive, ci are o structură intelectuală analogică

celelalte aparține conștientului ei, întrucât se formează odată cu sistemul psihic uman.

Inconștientul este centrat egotist, cunoaște dominante pulsionale, se subordonează mai degrabă unei logici afective decât uneia cognitive, nesocotește sistemele de referință spațial și temporal.

Principiul de organizare al inconștientului este cel al plăcerii.

Între conștient și inconștient, subconștientul ocupă o poziție intermediară, de înănd fapte de memorie, deprinderi, disponibilități operaționale și deservind activitatea conștientă în mod adecvat, aceasta și pentru că este organizat în mod analog conștientului ei.

Principiul de organizare este cel al norme sociale.

Aceste niveluri structurale se caracterizează prin permeabilitate, mai mare între conștient – subconștient, mai mic între conștient – inconștient, care permite circulația intrasistemică a informației, eliberarea conștientului de sarcina controlării pas cu pas a unor acțiuni algoritmice (mers, scris, citit, socotit etc.), de informații redundante sau inoperante, de asemenea permite printr-o trundere unor structuri informaționale subiectiv prelucrate la niveluri profunde, proiectii ale nucleului bazal al personalității (intuiție, creație). Comunicarea intrasistemică este permanentă, ceea ce-i conferă un caracter dinamic.

Fenomenul este esențial de reținut pentru cei ce realizează intervenția instructiv – educativă, cu atât mai mult cu cât integritatea sistemului psihic duce la recepționarea globală a situațiilor; selectivitatea procesuală (a percepției, memoriei, gândirii) se referă la nivelurile diferite la care are loc acest proces.

Astfel, obiectul perceput se reflectă la niveluri superioare ale conștientului, iar elementele de fond la diferite niveluri ale inconștientului, mai mult sau mai puțin controlabile de conștient. Acest lucru face ca în procesul de învățare să fie atât modalitățile de structurare sistematizată a cunoștințelor, cât și forma de prezentare a acestora, semnificația cognitivă, cât și rezonanța afectivă, subiectivă.

De regulă, cumulara trăirilor pozitive asimilate cresc potențialul energetic autocreator și creator al persoanei, pe când cea a trăirilor negative demobilizează, dezorganizează.

Trăirile afective ce însoțesc activitatea umană, indiferent de nivelul la care sunt recepționate, se difuzează în sistem și produc modificări de stare într-o evoluție lentă sau explozivă, cu manifestări imediate sau ulterioare, sistematice sau întâmplătoare.

Funcția sistemului psiho-comportamental. Funcția unui sistem se referă la rolul pe care ansamblul unitar de elemente îl are de îndeplinit în direcția integrării sale în unități structurale ierarhice superioare. Rolul sistemului psihic este acela de a asigura echilibrul dintre individualitatea subiectivă și mediul ambiant în fiecare moment al coevoluției celor două subsisteme.

Funcția de maximă generalitate a sistemului psiho-comportamental constă în asigurarea adaptării ființei umane la mediu.

Adaptarea poate fi privită din două perspective diferite, dar interdependente; ea poate desemna o stare de moment sau un proces prin care se tinde către o anumită stare. Astfel, se folosește termenul de adaptare pentru a desemna starea de potrivire, de armonie a unei persoane cu mediul, sau acordul dintre conduita personală și modelele de conduită caracteristice ambianței.

În sens procesual, prin adaptare se desemnează succesiunea de operații (acțiuni, activități) prin care o persoană devine capabilă să trăiască într-un mediu fizic, social și cultural dat ajustându-și comportamentul după cerințele acestuia, sau modificând ambianța în raport cu propriile nevoi.

Funcția adaptativă poate fi realizată la diferite niveluri de eficiență, atât din punctul de vedere al persoanei, cât și al mediului. Aceeași persoană se adaptează diferit în contexte mediale diferite: se integrează mai ușor mediului colar decât celui familial, este mai eficient într-un mediu cu activități practice decât într-altul cu activități teoretice.

Nivelurile evolutive ale adaptării sunt următoarele:

- Adaptarea confortabilă, în exprimarea constructivă – atunci când activitatea psihică se concretizează în intervenții asupra mediului, conforme cu propriile trebuințe și aspirații, dar și cu valorile sociale esențiale – sau homeostatică – atunci când persoana se identifică cu cerințele și condițiile impuse de mediu, conformându-se la ele.

- Adaptarea tensionată constă în adecvarea comportamentului la cerințe, fără ca persoana să se identifice cu criteriile de valoare impuse de mediu. Comportamentul de conformare rezultat are un cost psihologic crescut, presupune efort voluntar nerăsplătit de satisfacții autentice, esențiale pentru persoană. Prelungirea unor astfel de stări sau multiplicarea în roluri diferite face ca o astfel de adaptare să echivaleze cu o dezadaptare psihică latentă și devine un potențial factor determinant al dezadaptării manifeste.
- Dezadaptarea comportamentală ("stricarea" stării de adaptare) constă în manifestări la niveluri de performanță sub posibilitățile persoanei, sau nepotrivite condițiilor mediului fizic, exigențelor mediului social, valorilor culturale (E. Albert-Lorincz și M.I. Carcea, 1998).

Bibliografie:

1. Albert – Lorincz Enikő, Carcea I. Maria – Prevenirea dezadaptării școlare, Editura Cermi, Iași, 1998;
2. Carcea I. Maria – Psihologia educației, Universitatea Tehnică Gh. Asachi din Iași, Departamentul de Pregătirea Personalului Didactic, Iași, 2001;
3. Golu Mihai, Dicu Aurel – Introducere în psihologie, Editura științifică, București, 1972;
4. Pavelcu Vasile – Invitație la cunoașterea de sine, Editura științifică, București, 1970;
5. Popescu – Neveanu Paul – Dicționar de psihologie, Editura Albatros, București, 1978;
6. Oerter Rolf, Montada Leon – Entwicklungspsychologie, Urban & Schwajzenberg Munchen - Wien- Baltimore, 1982.

INFORMATICAL CRIMES PROVIDED BY THE CRIMINAL LAW

INFRAC IUNI INFORMATICE PREV ZUTE DE LEGEA PENAL

Teacher Florin Nistor DUMITRU
"Coriolan Brediceanu" National College of Lugoj
Profesor Florin Nistor DUMITRU
Colegiul Na ional "Coriolan Brediceanu" din Lugoj
ued@deu.ro

Abstract: The practical application of the legitimate dispositions referring to the informatical criminality caused many disputations, at an international level as well as a national level. The majority of the countries resumed to legislative assigning of the informatical crimes only, without the existence of methodological rules to help the juridical authorities, and this generated an inconstant jurisprudence at a national level.

The writing " Informatical crimes provided by the criminal law" deals with the problems of the affiliations that penal authorities must take into account considering the instrumentation of these types of crimes.

The first part presents the Romanian legislative framework that legally disposes in the subject matter of crimes executed through the computer. Then we tried a classification of the informatical crimes with a view to notice easier that the type of crimes in this domain are more numerous and diverse.

In the second part, are explained, in detail, the constitutive elements of the informatical crimes as well as the characteristics of certain categories of informatical crimes.

The conclusion of the work is "lege ferenda", it would be a benefit for the whole criminal trial if the Romanian legislative bodies would come up with a new law concerning the informatical crimes that covers a distinctive chapter considering the methodological rules.

Rezumat: Aplicarea în practic a dispozi iilor legale referitoare la criminalitatea informatic a iscat mai multe controverse atât la nivel interna ional cât i la nivel na ional. Majoritatea rilor s-au rezumat doar la consacrarea legislativ a infrac iunilor informatice, neexistând i norme metodologice care s vin în ajutorul organelor juridice, fapt ce a generat o jurispruden inconstant la nivel na ional.

Lucrarea „Infrac iuni informatice prev zute de legea penal ” vrea s vin în întâmpinarea problemelor legate de încadr rile pe care organele penale trebuie s le aib în vedere în instrumentarea acestor tipuri de infrac iuni.

În prima parte este prezentat cadrul legislativ român care dispune legal în materie de infrac iuni s vâr ite cu ajutorul calculatorului. Apoi am încercat o clasificare a delictelor informatice în inten ia de a se putea observa mai u or c tipurile de infrac iuni din acest domeniu sunt multe i diverse.

În a doua parte sunt explicate în detaliu elementele constitutive ale infrac iunilor informatice în detaliu precum i caracteristicile anumitor categorii de fraude informatice.

Concluzia lucr rii este c de lege ferenda, ar fi benefic pentru întreg procesul penal ca legiuitorul român s conceap o nou lege cu privire la infrac iunile informatice care s cuprind un capitol distinct privind normele metodologice.

Keywords: informational crimes, the criminal law.

Cuvinte cheie: infrac iuni informatice, legea penal .

1. Cadrul juridic intern

- Legea nr. 8 din 1996 privind drepturile de autor i drepturile conexe (cu modific rile ulterioare);
- Ordonan a de Guvern nr. 130 din 2000 privind regimul juridic al contractelor la distan (cu modific rile ulterioare);
- Legea nr. 455 din 2001 privind semn tura electronic ;
- Legea nr. 677 din 2001 pentru protec ia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal i libera circula ie a acestor date;
- Legea nr. 365 din 7 iunie 2002 privind comer ul electronic (infrac iunile prev zute de art. 24-28);

- Hotărârea de Guvern nr. 1308 din 2002 privind aprobarea normelor metodologice pentru aplicarea Legii nr. 365 din 2002;
- Legea nr. 39 din 21 ianuarie 2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate (infracțiunile din lege raportate la art. 2 lit. b pct. 5, 8, 18);
- Legea nr. 161 din 19 aprilie 2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției (infracțiunile prevăzute de art. 42-51);
- Legea nr. 64 din 2004 pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei asupra criminalității informatice.

Dintre toate dispozițiile legale în materie, actul cu cea mai mare însemnătate, atât din punct de vedere juridic, cât și din punct de vedere practic, este Legea nr.161 din 2003 care în Titlul III "Prevenirea și combaterea criminalității informatice" cuprinde un set de 7 infracțiuni care sunt în concordanță cu Convenția Consiliului Europei asupra criminalității informatice.

Aplicarea în practică a dispozițiilor legale referitoare la criminalitatea informatică a iscat mai multe controverse atât la nivel internațional cât și la nivel național. Majoritatea țărilor s-au rezumat doar la consacrarea legislativă a infracțiunilor informatice, neexistând și norme metodologice care să vină în ajutorul organelor juridice, fapt ce a generat o jurisprudență inconstantă la nivel național.

De lege ferenda, ar fi benefic pentru întreg procesul penal ca legiuitorul român să conceapă o nouă lege cu privire la infracțiunile informatice care să cuprindă un capitol distinct privind normele metodologice.

2. Clasificarea delictelor informatice

Înainte de a prezenta în detaliu caracteristicile anumitor categorii de fraude informatice, începem prin a prezenta, foarte succint, o enumerare a acestora, fără pretenția de exhaustivitate, ci doar în intenția de a se putea observa mai ușor că tipurile de infracțiuni din acest domeniu sunt multe și diverse. Acesta ar putea fi primul motiv pentru care ar trebui să ne îngrijorăm iar autoritățile ar trebui să se autosesizeze și să ia serios subiectul, măcar acordându-i o atenție cuvenită.

- falsificarea de dovezi, voalarea înțeleptoriile prin computer și cifrarea spargerilor mafioate
- teletransmisia de date pentru triniuire
- pornografia de toate genurile, inclusiv cea infantil
- comandă de organe pentru transplant
- sabotarea prin viruși
- distribuirea materialelor ilegale (pornografice, propagandist-teroriste) sau software nelicențiat
- spionajul economic și militar
- spargerea de jocuri
- fapte ilegale de șantaj și constrângere
- falsificări de monede, înscrisuri, acte
- digitizarea fotografiilor false și falsificări pe baza aparatelor foto cu schi are digital
- traficul de stupefiante
- comerțul ilegal cu arme
- diverse forme de delict e economice
- infracțiuni privind protecția mediului înconjurător
- furtul de carduri
- omorul sârșit prin intermediul calculatorului (modificarea premeditată de diagnostice etc.)
- comerțul cu carne vie
- atacuri de tip terorist
- manipularea sistemelor de pază și protecție
- utilizarea frauduloasă a Internetului:

- frauda datorat falsei identități și a spionilor în rețea (snipers)
- furtul timpului de navigare pe Internet
- blocarea rețelelor prin supraîncărcare
- fraude datorate acțiunilor protestatari, elitiste sau de afirmare ale hackerilor
- atacurile împotriva serverelor DNS (Domain Name Server)
- fraude datorate intruziilor (furtul de parole - password sniffers), compromiterea securității la nivelul întregii rețele.
- conectarea anonim prin serviciile telnet și socks ale proxy-urilor Wingate, prost configurate.
- fraude asupra informațiilor sau calculatoarelor
- atacul în centrale PABX private și publice (prin servicii DISA sau voicemail)
- fraude asupra rețelelor virtuale private (VNP)
- intrarea în baze de date și rețele.
- mesaje electronice nesolicitate (spams).

În recomandarea Consiliului Europei R(89)9 sunt incluse într-o listă infracțiunile realizate cu ajutorul calculatorului, întâlnite până acum în practică și care au perturbat destul de grav anumite relații sociale. Lista principală se referă la:

- fraudă informatică
- falsul informatic
- prejudiciile aduse bazelor de date, datelor și programelor de calculator
- sabotajul informatic
- accesul neautorizat
- interceptarea neautorizată
- reproducerea neautorizată de programe protejate

Lista secundară cuprinde:

- alterarea datelor sau programelor de calculator
- spionajul informatic
- utilizarea neautorizată a unui calculator
- utilizarea neautorizată a unui program de calculator

Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției este actul normativ în vigoare care incriminează infracțiunile informatice.

Aceasta clasifică infracțiunile după cum urmează :

1. Infracțiuni contra confidențialității și integrității datelor și sistemelor informatice:
 - a) accesul, fără drept, la un sistem informatic;
 - b) interceptarea, fără drept, a unei transmisii de date informatice care nu este publică și care este destinat unui sistem informatic, provine dintr-un asemenea sistem sau se efectuează în cadrul unui sistem informatic;
 - c) interceptarea, fără drept, a unei emisii electromagnetice provenite dintr-un sistem informatic ce conține date informatice care nu sunt publice;
 - d) fapta de a modifica, terge sau deteriora date informatice ori de a restricționa accesul la aceste date, fără drept;
 - e) transferul neautorizat de date dintr-un sistem informatic;
 - f) transferul neautorizat de date dintr-un mijloc de stocare a datelor informatice;
 - g) fapta de a perturba grav, fără drept, funcționarea unui sistem informatic, prin introducerea, transmiterea, modificarea, tergerea sau deteriorarea datelor informatice sau prin restricționarea accesului la aceste date;
 - h) fapta de a produce, vinde, de a importa, distribui sau de a pune la dispoziție, sub orice alt formă, fără drept, a unui dispozitiv sau program informatic conceput sau adaptat în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute la literele a-g;
 - i) fapta de a produce, vinde, de a importa, distribui sau de a pune la dispoziție, sub orice alt formă, fără drept, a unei parole, cod de acces sau alte asemenea date informatice care

permit accesul total sau parțial la un sistem informatic în scopul sârării uneia dintre infracțiunile prevăzute la literele a-g;

j) de înere, fără drept, a unui dispozitiv, program informatic, parolă, cod de acces sau dată informatică în scopul sârării uneia dintre infracțiunile prevăzute la literele a-g;

2. Infracțiuni informatice:

a) fapta de a introduce, modifica sau șterge, fără drept, date informatice ori de a restricționa, fără drept, accesul la aceste date, rezultând date necorespunzătoare adevărului, în scopul de a fi utilizate în vederea producerii unei consecințe juridice;

b) fapta de a cauza un prejudiciu patrimonial unei persoane prin introducerea, modificarea sau ștergerea de date informatice, prin restricționarea accesului la aceste date ori prin împiedicarea în orice mod a funcționării unui sistem informatic, în scopul de a obține un beneficiu material pentru sine sau pentru altul;

3. Pornografia infantilă prin sisteme informatice:

a) producerea în vederea răspândirii, oferirea sau punerea la dispoziție, răspândirea sau transmiterea, procurarea pentru sine sau pentru altul de materiale pornografice cu minori prin sisteme informatice ori de înere, fără drept, de materiale pornografice cu minori într-un sistem informatic sau un mijloc de stocare a datelor informatice.

În toate cazurile tentativa se pedepsește.

3. Tipuri de infracțiuni din domeniul informatic

3.1. Furtul – fraudă informatică

Intrarea, alterarea, ștergerea, sau suprainprimarea de date sau de programe pentru calculator sau orice altă ingerință într-un tratament informatic care îi influențează rezultatul, cauzând prin aceasta un prejudiciu economic sau material în intenția de a obține un avantaj economic nelegitim pentru sine însuși sau pentru altul, sau cu intenția de a priva ilicit pe această persoană de patrimoniul său.

Obiectul juridic: îl constituie relațiile sociale de ordin patrimonial, precum și totalitatea relațiilor referitoare la încrederea în siguranța și fiabilitatea sistemelor informatice.

Obiectul material: îl poate constitui orice suport de informație (disc flexibil –FP, disc compact – CD, hard-disk, etc.) pe care se înscriu datele și programele pentru calculator. Aceste tipuri de bunuri mobile trebuie să aibă o valoare pentru cel care le deține, nu neapărat o valoare și pentru altul.

Subiect activ: calitatea de subiect activ o poate avea orice persoană care îndeplinește condițiile generale prevăzute de lege, pentru a răspunde penal, însă s-a observat că, de regulă, această fraudă electronică presupune un subiect activ calificat care să aibă cunoștințe teoretice și practice cu privire la modul de lucru cu ajutorul echipamentelor de calcul.

Subiectul pasiv: poate fi orice persoană fizică sau juridică sau chiar o pluralitate de subiecți pasivi atunci când prin aceeași faptă de fraudă electronică s-au prejudiciat mai multe persoane.

Latura obiectivă: constă într-o acțiune de intrare, alterare sau ștergere, precedată bineînțeles de intrarea neautorizată într-un tratament informatic. Acțiunea cauzală are ca urmare alterarea informației electronice sau însușirea acesteia, iar raportul de cauzalitate trebuie să existe între acțiunea în sine a făptuitorului și urmarea imediată.

Intrarea se referă la datele înregistrate în calculator iar acțiunea poate avea influență asupra tratamentului datelor existente ori se poate începe un nou tratament. Intrarea se referă atât la introducerea de date inexacte, cât și la introducerea neautorizată de date inexacte.

Alterarea constă în modificări, adugiri, variații și schimbări parțiale.

ștergerea presupune scoaterea datelor pe un suport, stocate pe o bandă magnetică sau pe un disc magnetic sau compact.

Suprimarea constă în fapta de a reține și de a ascunde date, ceea ce poate avea ca rezultat ca aceste date să nu fie introduse în tratament atunci când ele sunt necesare pentru ca tratamentul să fie corect efectuat. Nu este indispensabil să se limiteze expres alterarea la

cazurile de deteriorare deoarece în ultim instan condițiile subiective produc aceleași rezultate.

Latura subiectiv : forma de vinovăție la aceste infracțiuni se prezintă sub forma intenției: atât direct cât și indirect .

3.2. Falsul în informatic

Intrarea, alterarea, tergerea sau suprainprimarea de date sau de programe pentru calculator sau orice alt ingerință într-un tratament informatic într-o manieră sau în condiții care, conform dreptului național, ar constitui infracțiunea de falsificare sau dacă ar fi fost comise cu privire la un obiect tradițional al acestui tip de infracțiune.

Obiectul juridic: îl reprezintă relațiile sociale cu privire la dreptul de proprietate, securitatea și fiabilitatea documentelor sau alte instrumente care pot avea consecințe juridice.

Obiectul material: îl constituie suportul material pe care se află înregistrate datele sau programele pe calculator.

Subiectul activ: poate fi orice persoană care îndeplinește condițiile legale prevăzute de lege pentru răspunderea penală, cu precizarea că poate fi vorba și de un subiect activ calificat deoarece operațiunea în sine nu poate fi efectuată decât numai de persoane care au cunoștințe în acest domeniu.

Latura obiectiv : elementul material este reprezentat de introducerea neautorizată de date, care duc la contrafacerea celor existente.

Latura subiectiv : vinovăția poate fi cu intenție directă sau indirectă și corespunde falsificării de documente sancționată de Codul Penal.

Sancțiunea: tentative la infracțiunea de furt se pedepsește conform art. 222 Cod penal, iar furtul în forma simplă este pedepsit de art. 208 Cod penal, de la 1 la 12 ani, iar în forma calificată de la 3 la 15 ani conform art. 209 Cod penal.

3.3. Faptele care aduc prejudicii datelor sau programelor(soft-ului) de pe calculator

Se referă la tergerea, aducerea de daune, deteriorarea sau suprimarea fără drept de date sau programe pentru calculator.

Obiectul juridic: constă în relațiile sociale care se referă la încrederea în bună funcționare sau la buna utilizare a datelor sau programelor pentru calculator.

Obiectul material: constă în suportul material în care sunt înregistrate datele (disc mobil, disc compact, disc dur etc.).

Subiectul activ: orice persoană care îndeplinește condițiile responsabilității penale.

Subiectul pasiv: persoană fizică sau juridică care are în posesie sau în deținere programe pe calculator.

Latura obiectiv : constă într-o acțiune care are ca urmare tergerea, aducerea de daune, deteriorarea sau suprimarea fără drept de date sau programe. Prin tergerea de date se încheie o acțiune prin care datele înregistrate nu mai pot fi citite. Distrugerea poate consta într-o distrugere a suportului de date sau o suprainprimare sau modificare a fișierelor. Aceste acțiuni trebuiesc făcute fără drept.

Latura subiectiv : această infracțiune se face cu intenție (directă sau indirectă) și cu scopul de a obține un profit ilicit.

3.4. Sabotajul informatic

Intrarea, alterarea, tergerea sau suprimarea de date sau de programe pentru calculator sau ingerința în sisteme informatice în intenția de a împiedica funcționarea unui sistem informatic sau a unui sistem de telecomunicații.

Obiectul juridic: se referă la relațiile sociale în legătură cu dreptul de proprietate al proprietarului și utilizatorului de sistem informatic sau sistem de telecomunicații pentru ca acesta să funcționeze corect, la parametrii proiectați, fără perturbații produse prin acțiunea nefastă a unor infractori.

Subiectul activ: poate fi orice persoană responsabilă penală cu precizarea că autorii, de regulă, au cunoștințe teoretice și practice în domeniul lucrului cu sisteme informatice.

Latura obiectiv : elementul material const într-o ac iune de interven ie într-un sistem informatic i anume de intrare, alterare, tergere sau suprimare de date sau de programe pe calculator sau ingerin a în sisteme informatice în inten ia de a împiedica func ionarea unui sistem informatic sau a unui sistem de telecomunica ii.

Urmarea imediat o reprezint perturbarea sistemelor informatice i celor de comunica ii, iar între ac iune i urmare trebuie s existe un raport de cauzalitate.

Latura subiectiv : infrac iunea se s vâ r e te numai cu inten ie, direct sau indirect .

3.5. Spionajul informatic

Reprezint activitatea de ob inere de date i informa ii care constituie secrete de fabrica ie (de crea ie) în scopul folosirii lor pentru ob inerea unui avantaj material ilicit.

Altfel definit, prin spionaj informatic se în elege - ob inerea prin mijloace nelegitime sau divulgarea, transferul sau folosirea f r drept sau f r nici o alt justificare legal a unui secret comercial sau industrial în inten ia de a cauza un prejudiciu economic persoanei care de ine dreptul asupra secretului sau de a ob ine pentru sine sau pentru altul avantaje economice ilicite.

Obiectul juridic: îl constituie ap rarea secretelor comerciale, viol rile de secrete comerciale etc.

Obiectul material: îl reprezint suporturile de informa ii (discuri magnetice, flexibile, banda magnetica etc.) în care se afla înregistrate secretele comerciale i industriale.

Subiectul activ: orice persoan responsabil penal, de i persoanele care f ptuiesc trebuie s cunoasc modul de lucru cu astfel de echipamente.

Latura obiectiv : elementul material const într-o ac iune de ob inere de secrete comerciale i industriale cu urmarea imediat folosirea acestora pentru ob inerea unor avantaje materiale ilicite. Între ac iunea ca atare i urmarea imediat trebuie s existe o leg tur de cauzalitate.

Latura subiectiv : infrac iunea trebuie comis cu inten ie, direct sau indirect , iar f ptuitorul s urm reasc realizarea unui prejudiciu economic sau de a ob ine un avantaj economic ilicit.

3.6. Accesul neautorizat într-o re ea sau sistem informa ional

Const în accesul f r drept la un sistem sau o re ea informatic prin violarea de securitate.

Obiectul juridic: îl reprezint rela iile sociale referitoare la inviolabilitatea securit ii sistemului informatic.

Obiectul material: const în entit ile materiale care reprezint sistemele sau re elele informatice

Subiectul activ: poate fi orice persoan responsabil penal. Autorii unor astfel de infrac iuni au denumirea de hakeri, care sunt exper i în calculatoare i în re elele de calculatoare, familiariza i cu spargerea m surilor de securitate luate pentru protec ia calculatoarelor sau a re elor de calculatoare.

Latura obiectiv : elementul material al infrac iunii se realizeaz prin ac iunea de intrare neautorizat (f r drept) într-un sistem sau o re ea informatic .

Urmarea imediat const în utilizarea acestor date cu scopul de a ob ine un venit ilicit.

Între ac iune i urmare trebuie s fie o leg tur de cauzalitate.

Latura subiectiv : infrac iunea de acces neautorizat se comite cu inten ie direct sau indirect . Forma de vinov ie din culp exclude r spunderea penal pentru infrac iunea de acces neautorizat.

3.7. Interceptarea neautorizata de informa ii

Fapta care const în interceptarea f r drept i cu mijloace tehnice de comunica ii cu destina ie, cu provenien i în interiorul unui sistem sau al unei re ele informatice.

Obiectul juridic: îl reprezint rela iile sociale cu privire la dreptul fiec rei persoane la o viaa privat neperturbat .

Obiectul material: const în suporturile materiale prin care se realizeaz comunica iile.

Subiectul activ: poate fi orice persoan responsabil penal.

Latura obiectiv : const într-o ac iune de interceptare prin mijloace tehnice în vederea ascultării conținutului comunicațiilor, obținerea conținutului datelor, fie direct, accesând sistemul informatic și folosindu-l, fie indirect, recurgând la procedee electronice de ascultare clandestin .

Urmarea imediată constă în obținerea informațiilor private și folosirea lor în scop propriu ilicit. Între ac iune și urmarea imediată trebuie să fie o legătură de cauzalitate.

Latura subiectiv : această infrac iune se comite numai cu intenție directă sau indirectă . Culpă nu este sancționată .

3.8. Reproducerea neautorizată de programe (soft) pentru calculatorul care este protejat

Constă în reproducerea, difuzarea sau comunicarea în public fără drept a unui program pentru calculatorul protejat de lege.

Obiectul juridic: constă în afectarea relațiilor sociale cu privire la dreptul de proprietate intelectuală (elaborarea unor programe de calculator).

Obiectul material: îl reprezintă suportul material pe care se afla programele. Beneficiarii de protecție toate programele create și înregistrate pe suporturi de informații fie în coduri sursă fie în coduri obiect.

Subiectul activ: orice persoană responsabil penal.

Subiectul pasiv: proprietarul.

Latura obiectiv : constă într-o ac iune de reproducere neautorizată a unui program. Urmarea imediată trebuie să fie utilizarea acestei reproduceri cu scop ilicit, iar între ac iune și urmarea imediată trebuie să existe o legătură de cauzalitate.

Latura subiectiv : infrac iunea de reproducere neautorizată se îndeplinește numai cu intenție, directă sau indirectă .

3.9. Reproducerea neautorizată a unei topografii protejate

Constă în reproducerea fără drept a topografiei protejate de lege a unui produs semiconductor sau exploatarea comercială sau importul în acest scop, fără drept a unei topografii sau a unui produs semiconductor fabricat cu ajutorul acestei topografii.

Obiectul juridic: îl reprezintă relațiile sociale în legătură cu drepturile de proprietate intelectuală și industrială cu privire la crearea în domeniul topografiilor informatice.

Obiectul material: îl reprezintă acei semiconductori sau elemente constructive materiale în care se materializează topografiile protejate prin lege.

Subiectul activ: orice persoană responsabil penal.

Subiectul pasiv: proprietarul creației topografice

Latura obiectiv : constă într-o ac iune de reproducere fără drept a acestor topografii protejate prin lege contra vânzării, reproducerii, închirierii, arendării cu scop ilicit pecuniar.

Urmarea imediată trebuie să fie obținerea de venituri ilicite. Între ac iunea și urmarea imediată trebuie să fie o legătură de cauzalitate.

Latura subiectiv : infrac iunea se săvârșește cu intenție, directă sau indirectă .

3.10. Alterarea datelor sau programelor (soft-ului) pentru calculator

Constă în ac iunea de alterare în orice modalitate a datelor sau programelor pentru calculator.

Obiectul juridic: se protejează dreptul de autor cu privire la integritatea datelor sau programelor pentru calculator.

Obiectul material: îl reprezintă suportul material (disc mobil, disc compact, disc dur, etc.) în care se află înregistrate datele sau programele.

Subiectul activ: orice persoană care îndeplinește condițiile cerute de lege pentru a răspunde penal.

Latura obiectiv : elementul material este dat de alterarea neautorizată de date sau programe pentru calculator cu urmarea imediată producerea de pagube proprietarului. Între ac iunea și urmarea imediată trebuie să fie o legătură de cauzalitate.

Latura subiectiv : forma de vinovăție este cu intenție, directă sau indirectă . Culpă nu este sancționată .

3.11. Utilizarea neautorizat a unui calculator

Const în utilizarea fără drept a unui sistem sau reele informatice.

Obiectul juridic: se referă la relațiile sociale cu privire la dreptul de proprietate asupra echipamentelor de calcul.

Obiectul material: îl reprezintă acele elemente de calcul care sunt utilizate în mod neautorizat.

Subiectul activ: orice persoană responsabil penal.

Latura obiectiv : constă într-o acțiune de utilizare a unui sistem de calcul care duce la un prejudiciu material. Urmarea imediată este producerea unui prejudiciu material sau obținerea unui avantaj economic ilicit.

Latura subiectiv : forma de vinovăție este intenția, directă sau indirectă .

3.12. Utilizarea neautorizat a unui program pentru calculator protejat de lege

Const în utilizarea fără drept a unui program pentru calculator protejat de lege și care este reprodus fără drept cu intenția fie de a obține un avantaj economic ilicit pentru sine sau pentru altul, fie de a cauza un prejudiciu titularului sus-menționatului drept.

Obiectul juridic: este protejarea dreptului de proprietate asupra unui program pentru calculator.

Obiectul material: îl reprezintă elementul material în care se află programul pentru calculatorul protejat și care este utilizat fără drept.

Subiectul activ: orice persoană responsabil penal

Latura obiectiv : elementul material constă într-o acțiune de utilizare neautorizat a unui program pentru calculator cu urmarea imediată producerea unui prejudiciu material sau obținerea unui avantaj economic ilicit. Între acțiunea în sine și urmarea imediată trebuie să existe o legătură de cauzalitate.

Latura subiectiv : infracțiunea se comite numai cu intenție.

3.13. Falsificarea instrumentelor de plată electronică

Falsificarea unui instrument de plată electronică se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani și interzicerea unor drepturi.

Cu aceeași pedeapsă se sancționează punerea în circulație în orice mod, a instrumentelor de plată electronică falsificate sau de înerea lor în vederea punerii în circulație.

Pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi dacă faptele prevăzute mai sus sunt săvârșite de o persoană care, în virtutea atribuțiilor sale de serviciu:

- a) realizează operații tehnice necesare emiterii instrumentelor de plată electronică ori efectuării de plăți, decontări, tranzacții, transferuri de fonduri sau orice alte operațiuni financiare care implică utilizarea instrumentelor de plată electronică sau
- b) are acces la mecanismele de securitate implicate în emiterea sau utilizarea instrumentelor de plată electronică ;
- c) are acces la datele de identificare sau la mecanismele de securitate implicate în efectuarea de plăți, decontări, tranzacții, a unui transfer de fonduri sau a oricărei operațiuni financiare. Tentativa se pedepsește.

3.14. De înerea de echipamente în vederea falsificării instrumentelor de plată electronică

Fabricarea ori de înerea de echipamente, inclusiv hardware sau software, cu scopul de a servi la falsificarea instrumentelor de plată electronică se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

3.15. Falsul în declarații în vederea emiterii sau utilizării instrumentelor de plată electronică

Declararea necorespunzătoare a adevărului, față de o instituție bancară, de credit sau financiară, sau oricărei alte persoane juridice autorizate, în condițiile legii, să emită instrumente de plată electronică , sau să efectueze plăți, decontări, tranzacții, transferuri de fonduri sau orice alte operațiuni financiare care implică utilizarea instrumentelor de plată electronică , pentru sine sau pentru altul, atunci când, potrivit legilor ori împrejurărilor, declarația față de servite pentru

emiterea sau utilizarea acelui instrument, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă .

4. Alte posibile infracțiuni s vâr site cu ajutorul computerului

Pirateria software

Pirateria software înseamnă folosirea nepermisă și utilizarea fără drept de autor a unui program de calculator. Acest subiect a mai fost analizat. Fenomenul de piraterie software este unul dintre cele mai răspândite din lume, iar în țara noastră a ajuns la cote îngrijorătoare. Sondajele arată că rata pirateriei soft din România este una dintre cele mai ridicate din lume.

Gunter von Gravenreuth, inginer dar și avocat și un foarte bun specialist în procese de piraterie soft, susține că, deși poliția a început să se specializeze și să se obișnuiască cu astfel de infracțiuni, există totuși și astăzi mari diferențe, în special de natură regională, în ceea ce privește clarificarea infracțiunilor de către organele de cercetare, referindu-se, desigur, la modul diferit cum este privit fenomenul în diferite state sau localități importante. Practic, există o divergență de păreri referitoare la pirateria software. Unii consideră și astăzi că orice program de calculator ar trebui să fie un bun public, pentru care ar trebui plătit doar o taxă generală, așa cum se face pentru utilizarea în comun a unei autostrăzi sau al unui pod. Alții, dimpotrivă, susțin că un program de calculator este un act de creație, care necesită niște costuri de producție și că ar trebui să se vândă ca orice alt produs fabricat.

Business Software Alliance estimează, în urmă cu câțiva ani, existența a peste 840.000 de site-uri care vând software pe Internet. Multe afaceri obscure de tip on-line posedă site-uri foarte atractive și profesionale, astfel încât până și cei mai securizați consumatori on-line pot deveni victimele acestora. Afacerile Internet ce ascund astfel de fraude folosesc adesea adrese de e-mail multiple și site-uri de Web, fiind când astfel mult mai grea misiunea oficialităților în ceea ce privește localizarea și pedepsirea lor.

Răspândirea virușilor

Fenomenul de răspândire a virușilor reprezintă un pericol important, asupra căruia ar trebui să se îndrepte atenția noastră .

Virușii calculatoarelor sunt cu mult mai dăunători decât s-ar putea înțelege după o primă analiză . Ei nu sabotează numai funcționalitatea computerelor. Printr-o proiectare corespunzătoare a părții distructive prin intermediul virușilor pot fi realizate și acte de spionaj sau alte delictе majore, precum antajul și constrângerea.

În topul internațional al tipurilor de amenințări pe calculator autoritățile de viruși ocupă locul trei.

Furturi de bani și informații

Unele grupuri criminale, plasate pe locul patru în ierarhia mondială a tipurilor de amenințări asupra sistemelor informatice au ca obiectiv principal obținerea de bani și alte avantaje prin vânzarea informațiilor furate sau prin realizarea de tranzacții bancare ilegale.

Un rol important în acest domeniu este de înțeles de către diferitele structuri de servicii secrete care au început să folosească canalele de comunicații și Internetul ca mijloace de obținere a informației. Oricum, se pare că furtul de informații este cel mai puțin interesant pentru "șpionii" de coduri. Cu toate acestea, o politică de genul "nu am secrete în calculatorul meu, deci nu am motive să mă tem de hackeri" nu este deloc potrivită .

Furturi prin Mailbox

Comerțul cu programe furate prin c sușe potale reprezintă una dintre cele mai vechi infracțiuni informatice. Numai în primii ani programele de calculator au fost comercializate, în cea mai mare parte a lor, prin anunțuri în ziare. Când acest procedeu a devenit prea periculos, infractorii au început să folosească formulare pentru post-restant. În zilele noastre pirarii transferă softul prin Mailbox. Noua metodă se poate aplica și pentru alte bunuri furate, precum casete video cu pornografie infantilă sau casete video care glorifică violența, sau cu materiale propagandist-teroriste.

Transmisia de date la distanță prin Mailbox sau Btx reprezintă nu numai calea de comercializare a mrfurilor, ci și cea de comunicație între infractori pe care poliția nu o mai poate controla.

Se apreciază că prima indicație cu privire la falsificarea Eurochecurilor s-a răspândit printr-un Mailbox, imediat după instalarea primelor automate de bani. Astăzi, fenomenul a luat o amploare îngrijorătoare.

Falsificarea de valori

Această categorie de infracțiuni se referă la falsificarea de monede sau de alte valori, prin intermediul unor scannere performante, imprimante laser etc. În această clasă de infracțiuni sunt incluse totodată și fabricarea instrumentelor proprii de falsificare.

Atacuri asupra ATM, debit-card, PC passwords, PIN

Atacurile asupra ATM-urilor, debit-cards, PC passwords, PIN-urilor (Personal Identification Number) sunt utilizate pentru activarea ATM-urilor, a numerelor de cont ale creditelor și debit-card-urilor, a codurilor de acces la distanță a microprocesoarelor telefoanelor mobile și pentru spunztoare de facturare. Computerele sunt folosite intens în fraudarea financiară, nu numai ca instrument al "crimei", dar și pentru a pătrunde (hacking) în bazele de date și a sustrage informații confidențiale asupra conturilor financiare. Există trei tipuri de fraude financiare-electronice :

- sustragerea informațiilor de cont
- clonarea microcipurilor telefoanelor mobile în scopul fraudării tranzacțiilor on-line
- scanarea instrumentelor negociabile de plat, care sunt apoi contrafactate prin metode de desktop publishing.

Furturi de carduri

O nouă categorie de ilegaliți este cea a carderilor iar operațiunile de acest gen sunt cunoscute sub numele de carding. Rolul acestora în lumea infracțiunilor informatice este acela de a câștiga bani sau obiecte prin spargerea unor site-uri ce conțin în bazele de date numere de carduri de credit.

Carderii nu fac altceva decât să valorifice numerele unor carduri de credite, de la distanță și sub adpostul oferite de un fotoliu comod în care stau ceasuri întregi în fața unui computer conectat la Internet. Informațiile pe care le obțin, după o muncă deseori istovitoare, sunt folosite pentru a cumpăra de la magazinele on-line diferite produse, pe care le vând apoi la preturi mai mici.

Pierderile anuale cauzate prin fraudarea credit-card-urilor sunt estimate de către instituțiile financiare numai din SUA, la miliarde de dolari.

Spionajul computerizat

Despre acest tip de delict nu există informații suficiente, deoarece foarte rar sunt făcute publice declarațiile exacte despre aria de cuprindere a spionajului computerizat. Cu toate acestea, statistica menționează și cifre despre trădarea secretelor de firmă și ale celor de afaceri. Însă indicatorii sintetici furnizați nu permit exprimări detaliate.

Atacuri teroriste

Nu trebuie să ne mire faptul că teroristii au trecut în ultimul timp la utilizarea noilor tehnologii de transmitere a informației prin Internet, pentru a pune la punct planuri, pentru a obține fonduri și pentru a comunica în siguranță. În ierarhia tipurilor de amenințări asupra sistemelor informatice această ocupă poziția a cincea. Cu toate acestea, simplul fapt că organizațiile teroriste încep să se bazeze din ce în ce mai mult pe tehnologia informației constituie un real avertisment.

Înșelătoria prin computer

Înșelătoria prin intermediul computerului reprezintă delictul de bază apărut în statistici și a fost recunoscut la început prin două categorii importante: abuzul asupra automatelor de bani

și asupra celor de jocuri. Toate celelalte forme de înălțare prin computer, despre care circulă zvonuri spectaculoase, sunt la acest moment, conform datelor statistice, neimportante.

Sabotajul prin computer

Statisticile despre sabotajele prin computer furnizează cifre foarte ridicate, în continuare creșterea. Cu toate acestea, realitatea este disproporționat iar principala cauză este lipsa de entuziasm a firmelor publice în a face publice informațiile. O oglindă parțială a realității poate fi redată și de comparația dintre numărul mare de viruși răspândiți în întreaga lume cu delictele de sabotaj prin computer

Atacuri împotriva protecției mediului înconjurător

În timp ce calculatoarele sunt utilizate tot mai des în supravegherea unor procese, ele devin pe zi ce trece instrumente indispensabile. S-a ajuns astfel la o stare de dependență ce nu mai are cale de întoarcere. Odată cu certitudinea că numai calculatorul mai poate garanta controlul prescris al reglementărilor legale de supraveghere a aerului și apei, s-a deschis și calea unor posibilități de atac și de fraudă în acest domeniu.

În acest domeniu lucrează interdisciplinar biologi, fizicieni, medici și informaticieni. Rămâne de nedrept faptul că nu există securitate sut la sut a prelucrării automate a datelor.

Bibliografie:

1. Legea nr. 8 din 1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe (cu modificările ulterioare);
2. Ordonanța de Guvern nr.130 din 2000 privind regimul juridic al contractelor la distanță (cu modificările ulterioare);
3. Legea nr. 455 din 2001 privind semnătura electronică ;
4. Legea nr. 677 din 2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date;
5. Legea nr. 365 din 7 iunie 2002 privind comerțul electronic (infracțiunile prevăzute de art. 24-28);
6. Hotărârea de Guvern nr. 1308 din 2002 privind aprobarea normelor metodologice pentru aplicarea Legii nr. 365 din 2002;
7. Legea nr. 39 din 21 ianuarie 2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate (infracțiunile din lege raportate la art. 2 lit. b pct. 5, 8, 18);
8. Legea nr. 161 din 19 aprilie 2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției (infracțiunile prevăzute de art. 42-51);
9. Legea nr. 64 din 2004 pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei asupra criminalității informatice.

LA CRISE ÉCONOMIQUE EN FRANCE

CRIZA ECONOMIC ÎN FRAN A

Professeur Maria P CURAR
Collège National "Coriolan Brediceanu" du Lugoj
Major Virgil P CURAR
Centre de Formation des Enseignants de la Gendarmerie "Eftimie Murgu" Lugoj
Profesor Maria P CURAR
Colegiul Na ional "Coriolan Brediceanu" din Lugoj
Maior Virgil P CURAR
Centrul de Perfec ionare al Preg tirii Cadrelor Jandarmi "Eftimie Murgu" Lugoj
pacurar_maria67@yahoo.com
pacurar_virgil@k.ro

Resume: Ce travail se propose de presenter a partir du general vers le particulier la place, le role, les problemes et les opportunités qu'un etat comme la France peut avoir, un etat considere comme un des principaux poles du pouvoir de l'Europe, dans le contexte de la crise economique et financiere mondiale. Pour cela on a utilise des termes tels la mondialisation, la globalisation, la regionalisation, on a fait une analyse de la situation de l'economie mondiale de 2001 jusqu'au present pour encadrer la France au plan mondial et pour clarifier ses rapport economiques et politiques. Ensuite on presente les principaux problemes des deux dernieres regimes politiques, Chirac – Sarkozy et on insiste sur le comportement du tandem France – Allemagne dans la zone euro. C'est d'ici que resulte les premieres causes qui vont conduire a identifier les problemes reels auxquels se confrontent l'economie francaise, incapable d'augmenter le rythme de developpement economique et de stopper le declin. En fin on essaie de situer la France, a la suite des analyses et de previsionees realisees par les agences internationales, par rapport a l'economie mondiale a l'avenir et on identifie les solutions possibles qui pourraient maintenir la France parmi les premiers dix pays les plus developpes. Donc les principaux objectifs sont de relever la position de la France par rapport a l'economie des autres pays developpes depuis 2001 et jusqu'à present, les problemes suivis au marche du travail et des solutions pour l'augmentation continue et la competition avec d'autres pays europeennes.

Rezumat: Lucrarea î i propune s prezinte, pornind de la general la particular locul, rolul, problemele i oportunit ile pe care le are un stat ca Fran a, considerat unul din principalii poli de putere în Europa, în contextul crizei economice i financiare. Pentru aceasta s-au abordat termeni ca mondializare, globalizare i regionalizare, s-a f cut o analiz a situa iei economiei mondiale din 2001 pân în prezent, pentru a încadra Fran a pe plan mondial i a-i preciza raporturile economice i politice. Apoi se prezint principalele probleme ale ultimelor dou regimuri politice: Chirac – Sarkozy i se insist asupra comportamentului tandemului Fran a – Germania în zona euro. De aici vor rezulta primele cauze care vor duce la identificarea problemelor reale cu care se confrunt economia francez , incapabil s - i m reasc ritmul de dezvoltare economic . În final, pe baza unor analize i previziuni realizate de agen ii interna ionale, se încearc o situare a Fran ei în raport cu economia mondial pe viitor i se identific posibile soluii care ar men ine Fran a în rândul primelor 10 ri cele mai dezvoltate. A adar, principalele obiective sunt de a releva: pozi ia Fran ei în raport cu economia celorlalte ri dezvoltate din 2001 pân în prezent; problemele cu care se confrunt pe pia a muncii; soluii pentru asigurarea unei cre teri continue i dep irea altor state europene.

Mots-clés: France, crise economique, problemes, mondialisation, globalisation, regionalisation.
Cuvinte cheie: Fran a, criza economic , probleme, mondializare, globalizare, regionalizare.

Classification JEL: G01, Q02.
Clasificarea JEL: G01, Q02.

1. Abord ri ale fenomenelor de mondializare, globalizare, regionalizare

În literatura de specialitate, termenii de globalizare, mondializare i regionalizare sunt folosi i frecvent cu sensuri diferite de la un autor la altul; în unele accep iuni ei devin prea

cuprinztori, în altele sunt extrem de simplificați, iar deseori constituie subiecte controversate pentru analiști. Globalizarea, mondializarea și regionalizarea constituie o realitate a lumii contemporane. Uneori termenii de globalizare și mondializare sunt acceptați ca fiind sinonimi, alteleori relația ar putea să fie de parte la întreg sau mai mult, globalizarea să fie considerat o etapă în procesul mondial. P.M. Defarges (1) precizează faptul că, literatura franceză promovează conceptul de mondializare (mondialisation) iar cea anglo-american îl preferă pe cel de globalizare (globalisation) pentru a descrie și caracteriza același fenomen. În viziunea sa, mondializarea se caracterizează prin „...expansiunea și accelerarea fluxurilor de: mrfuri, servicii, informații, idei, valori ... și prin frecvența deplasărilor (turism, emigrări temporare sau definitive)”. În una din publicațiile franceze de referință în domeniul economic, „Problèmes économiques”, mondializarea este definită ca fiind un proces ce presupune trei etape: internaționalizarea, transnaționalizarea și globalizarea. Pe de altă parte, referindu-se strict la globalizare, aceeași publicație subliniază faptul că acest termen este un neologism de origine anglo-american utilizat pentru a explica mondializarea. O folosire ambiguă a terminologiei se observă și în literatura economică română, chiar în „Strategia de dezvoltare a României” unde sunt folosite ambele concepte, fără a fi explicat sensul sau contextul utilizării lor. Pentru Ngairé Woods conținutul globalizării este în eles prin componentele sale: economie globală (borderless world economy), politic global (global politics) și societate civilă globală (global civil society). În viziunea lui J. Habermas(2), economia globală prezintă următoarele caracteristici:

- Asigură integrarea economiilor naționale în economia mondială ;
- Generează dezvoltarea schimburilor și modificarea structurii comerțului;
- Asigură creșterea valorii investițiilor pe termen lung și intensificarea fluxurilor de capital;
- Determină creșterea valorii investițiilor străine directe și redefinirea criteriilor de competitivitate pentru țările dezvoltate.

În accepțiunea lui Boyer R. globalizarea este fenomenul prin care „economiele naționale sunt descompuse și ulterior rearticulate în cadrul unui sistem de tranzacții și procese care operează direct la nivel internațional”. Acest fenomen presupune extinderea la scară mondială a unor realități, precum și accentuarea și intensificarea unei largi game de interdependențe mondiale.

În opinia lui A.T. Kearney globalizarea ar include următoarele componente:

- 1) integrare prin tehnologia informatică, determinat prin numărul de utilizatori de internet, de gazde de internet și de servere sigure;
- 2) angajare politică, evaluat prin numărul de înscrieri în organizații internaționale, participări la misiuni de pace ale ONU, numărul de ambasade străine găzduite de o țară ;
- 3) contracte personale precum: contractele turistice internaționale și de afaceri, treceri de frontieră ;
- 4) integrare economică evaluat prin fluxuri comerciale, de investiții străine directe și de portofoliu, plăți și venituri în/din străinătate etc. Un fenomen la fel de analizat și discutat atât în teoria cât și în practica internațională este regionalizarea, un proces dinamic și de maximă actualitate. În prezent, aproape toate țările lumii se asociază, prin acorduri, în diferite grupuri economice și comerciale regionale, ca efect al creșterii interdependențelor dintre ele.

Regionalismul, ca orice alt curent care generează mutații este privit din două puncte de vedere:

- negativ, ca un răspuns defensiv la globalizare și implicit, un obstacol în calea liberalizării comerțului, deoarece țările aparținând unui aranjament regional vor fi tentate să își mențină barierele comerciale față de statele nemembre;
- pozitiv, regionalismul fiind considerat drept o „curea de transmisie”, iar blocurile regionale, componente esențiale prin care se va asigura liberalizarea comerțului mondial.

În fapt, globalizarea și regionalizarea trebuie privite ca două procese complementare. Regionalizarea nu trebuie să conducă la fragmentarea sistemului economic mondial în blocuri, ci la crearea de zone economice și comerciale în cadrul unei economii mondiale deschise, fiind considerat de unii autori un proces de tranziție și nu o alternativă la mondializare. În opinia specialiștilor, procesul de regionalizare a cunoscut în dezvoltarea sa trei etape:

- prima etapă a debutat în Europa, la începutul anilor '60 ai secolului trecut, prin crearea comunităților europene, s-a extins ulterior din Africa până în America Centrală și de Sud, Asia de Sud-Est și Orientul Mijlociu și a continuat cu unele redefiniri în anii '70; a fost considerat rezultatul incapacității sistemului comercial multilateral de a proteja interesele comerciale ale tuturor statelor (cu excepția celor europene); a doua etapă a început la mijlocul anilor '80 având drept pion central, SUA, ar devenit din sus în tor necondiționat al multilateralismului comercial bazat pe clauza națiunii cele mai favorizate, actor principal pe scena regionalizării. În această etapă, procesul se concentrează în jurul a două axe:

-o axa europeană : când CEE 1 lansează „Cartea Albă” și „Actul Unic European” prin care pune bazele pieței unice interne;

-o axa nord-americană : când SUA lansează propunerea creării unei zone de liber schimb nord-americane; este etapa în care se pun bazele NAFTA 2 și MERCOSUR 3;

- a treia etapă a fost de continuare a îndeplinirii obiectivelor stabilite în primele două etape și de extindere a procesului de regionalizare la scară planetară. Se consideră că forța motrice a ultimului val de regionalizare este reorientarea politicii SUA de la principiul nediscriminării.

2. Tensiuni în economia mondială

Putem considera atentatul turnurilor gemene din New York din septembrie 2001 drept o schimbare, atât pentru politică, cât și pentru economia mondială, care accentuează tendințele anterioare adăugând noi elemente. Desfurarea de forțe militare cât și relansarea economiei nord-americane sunt în centrul acestui proces. Din 2003, după punerea în mișcare a mării de război, s-a constatat o reluare a ciclului de creștere a economiei, mai ales a celei din Statele Unite, cu incidență asupra celorlalte. Cheltuielile militare și scăderea taxelor în Statele Unite au operat ca niște mecanisme anticiclice, în același timp politica ofertei a fost relansată prin reacțiile de impozitare din marile întreprinderi. Rezultatul a fost o exacerbare a consumului de bunuri de larg consum, creșterea extraordinară a deficitului comercial și financiar și o puternică datorie externă. Una din problemele centrale care traversează astăzi preocupările economiștilor este de a ști dacă această fază a ciclului de creștere va culmina cu ceea ce ei numesc o aterizare ușoară (adică dacă tensiunile pe care le provoacă scăderea susinută a dolarului vor putea fi controlate) sau dacă aterizarea forțată este inevitabilă, dolarul va suferi o puternică depreciere deschizând porțile unei recesiuni generalizate care s-ar propaga asupra ansamblului economiei mondiale. În același timp nu pot fi neglijate imergența Chinei și a statelor Sud-Est asiatice ca un nou pol al economiei mondiale precum și rolul pe care acestea îl vor juca în gestionarea crizei ciclice a sistemului. Acest bloc regional al economiei tinde să egaleze blocul Uniunii europene, amenințând disputarea rolului de lider al economiei mondiale pe care îl deține acum Statele Unite pentru deceniile care vor urma. Din aceste tendințe survine o concluzie: este vorba despre un profund proces de confruntare, nu antagonic, dar contradictoriu care are drept obiectiv realinierea economiei mondiale. Ceea ce se discută, conform lucrării lui Lucita Eduardo în *Tendances et tensions de l'économie mondiale*, este viitoarea formă de gestionare, între un capitalism unipolar, controlat de Statele Unite și altul multipolar dirijat de Națiunile Unite. În fața acestor provocări, care este rolul economiei europene și care au fost problemele principalilor poli de putere?

3. Europa - probleme și incertitudini

Theo Weigel, unul din artiștii zonei euro, consideră că alianța dintre Germania și Franța încheiată pentru a încalca principiile convenite la Maastricht este un sacrilegiu. Cele două țări au depășit pentru a doua oară consecutiv în perioada 2000-2005 pragul de 3% al deficitului bugetar convenit cu partenerii lor europeni. Portugalia a fost sancționată când a încalcat deficitul stabilit. Inițiativa comună a președintelui francez, Jacques Chirac, și a cancelarului german, Gerhard Schröder, de a nu se supune prevederilor Pactului de Stabilitate, nesocotind politica economică europeană, va avea consecințe grave asupra euro, a

avertizat Theo Waigel - unul din fondatorii monedei unice. El a denunțat alianța dezastruoasă dintre Paris și Berlin împotriva Pactului de Stabilitate pe care se bazează moneda unică. Atât Franța cât și Germania au depășit limita maximă a deficitului, 3 la sută din PIB, stabilit de Pact. Fostul ministru de finanțe al lui Helmut Kohl, a considerat drept un sacrilegiu alianța dintre Germania și Franța încheiată pentru a încalca principiile convenite la Maastricht - cele două țări nesocotind pentru a doua oară consecutiv pragul de 3 la sută convenit de partenerii lor europeni. Deși guvernele lor și-au reafirmat intenția de a respecta prevederile Pactului, se insistă totodată asupra faptului că conjunctura de atunci impune drept prioritate creșterea economică, având în vedere că politicile de relansare implic cheltuieli majore pentru state. Theo Waigel, considerat unul din părinții euro și unul dintre cei care au pus bazele Pactului de Stabilitate și de creștere, a adresat un avertisment dur țărilor care ignoră Pactul, dar și autorităților europene care consimt tacit la această atitudine. El a denunțat totodată abaterile grave la ora sancționării acestor excese de deficit în cadrul Uniunii Europene: țările mici ale Uniunii au fost profund iritate. În urma cu câțiva ani, când deficitul Portugaliei a atins 4,1 la sută din PIB, Bruxelles-ul nu a avut nici o clipă să acționeze în mod autoritar, astfel încât Lisabona nu a avut altă opțiune decât să revină rapid la limitele stabilite de Tratat.

4. Franța, epoca Sarkozy

Institutului Național francez de Statistic și Studii Economice confirmă faptul că Franța a înregistrat, în 2004, o creștere foarte apropiată de zero, de circa plus 0,2%. Acest rezultat slab constituia deja o surpriză neplăcută în valoare absolută. În urmă cu câteva luni, se mai credea că țara poate conta pe o creștere mai apropiată de 0,8% decât de zero. Franța suferă, acum, mai mult decât vecinii săi. Poziția ei s-a deteriorat puternic: în anul 2003, Franța a trecut din nou sub media creșterii economice din zona euro. Potrivit institutului de statistic francez: a trecut timpul când Franța avea un avans în cadrul zonei euro. În cel mai bun caz, acum se află în rând cu celelalte state, și poate chiar puțin în urma lor. În 2004, Franța spera să poată beneficia de relansarea americană, ce pare puternică. Conform pronosticurilor, performanța relativă a țării va rămâne însă jalnică. Pentru prima dată după 1995, era posibil chiar ca economia franceză să înregistreze o creștere mai lentă decât cea a Germaniei, îngreunată de reunificarea și de costurile salariale, și descrisă, în ultimii ani, ca ghiuleaua legată de picioarele Europei. De acum înainte, ghiuleaua era Franța. Iar dacă dolarul urma să continue să scadă în raport cu euro, Franța urma să strângă oalele proaste. Explicațiile sunt multe. Una ar fi ceea ce se numește proasta sa specializare, adică prea marea dependență de turism. Deja din ziua investiturii prezidențiale, Sarkozy a început să-și pună amprenta, diferită de cea a predecesorului său: un președinte extrem de activ și de prezent/vizibil, pregătit (așa cum a declarat) să se prezinte periodic în fața francezilor, pentru a le comunica rezultatele acțiunii guvernamentale. În suita ceremoniilor de investire a fost remarcat apelul la o simbolistică nouă, președintele onorându-i pe rând pe Clemenceau, pe generalul De Gaulle (pe Champs Elysées) și pe cei 35 de tineri membri ai Rezistenței morți pe 16 august 1944 în Bois de Boulogne. Al doilea discurs prezidențial în Bois de Boulogne, emoționat și emoționant, făcând apel la scrișoarea lui Guy (unul dintre tinerii morți în urma capcanei întinse de agenți francezi ai Gestapoului), a fost menit să le amintească tinerilor importanța reunificării europene bazate pe pacea regăsită între Franța și Germania. Imediat după, Sarkozy a luat avionul spre Berlin pentru a o întâlni pe Angela Merkel și a accentua rolul privilegiat pe care intenționează să-l acorde colaborării franco-germane. Schimbarea, "ruptura" anunțată de Nicolas Sarkozy este vizibilă și în noul guvern. Guvernul Fillon, inaugurat vineri 18 mai, este unul restrâns (cu doar 15 miniștri) și pare să respecte cele anunțate de Nicolas Sarkozy în campania electorală. Astfel, este guvernul cu paritatea bărbat/femei cea mai importantă de până acum, cu 8 bărbai și 7 femei; este și un guvern al "deschiderii" către celelalte forțe politice, cu includerea unuia dintre starurile socialiste, Bernard Kouchner (exclus imediat din PS), ce ocupă postul de ministru al Afacerilor Externe, și cu participarea lui Hervé Morin (un apropiat al lui François Bayrou, acesta s-a alăturat taberei sarkoziste între cele două tururi de scrutin), numit ministru al Apărării. Pe lângă aceste două ministere, doi dintre cei 4 secretari de stat sunt de stânga: Eric Besson (ce a demisionat din PS în februarie pentru a o critica ulterior pe Ségolène Royal), înscăunat cu Previzunea și

evaluarea politicilor publice, și Jean Pierre Jouyet, la Afaceri Europene. Bineînțeles, stânga s-a grăbit să acuze o deschidere de față, având ca țel câștigarea legislativelor de peste o lună. Poate elementul de continuitate cel mai important este reprezentat de rolul acordat în noul Guvern Fillon ecologiei și dezvoltării echitabile. Prin numirea lui Alain Juppé, preferatul lui Chirac, drept ministru de stat pentru Ecologie și Dezvoltare Durabilă, unul dintre proiectele dragi fostului președinte devine prioritar pentru noul guvern. Acest aspect pare demn de a fi subliniat: rolul pe care Franța îl acordă ecologiei, mediului și dezvoltării energiilor alternative, împreună cu încurajarea unei dezvoltări durabile (a Africii, în primul rând). Rămâne de văzut dacă această acțiune este una intenționat electorală sau un adevărat angajament pe care Franța și-l ia într-o lume deja multipolară; rămâne de asemenea de văzut dacă va reuși să impună această prioritate partenerilor internaționali.

5. Previziuni pentru politica economică a Franței

În 2005 economia franceză era a 6-a ca mărime după SUA, Japonia, Germania; China și Anglia, în fața Italiei, Canadei și Spaniei. Ca să li se măsoare puterea economică și influența asupra economiei mondiale, indicatorul cel mai simplu este PIB-ul exprimat într-o monedă comună. Pentru a evalua bogăția locuitorilor, indicatorul curent utilizat este PIB pe locuitor, exprimat în paritatea puterii de cumpărare. Câteva țări dezvoltate foarte populate ar trebui să intre în grupul marilor puteri economice la orizontul unei generații. Economia mondială cunoaște de câțiva ani evoluții majore marcate în principal de dezvoltarea rapidă a marilor țări. Aceste evoluții ar trebui să continue în deceniile viitoare și să modifice radical peisajul economiei mondiale. În mod deosebit, dezvoltarea acestor țări ar trebui să schimbe localizarea geografică a cererii. Mai mulți factori conducă adăru la o creștere rapidă a țărilor din noul val: beneficiază încă multe din ele de o demografie foarte dinamică, profită de integrarea financiară internațională care le permite să apeleze relativ ușor la economiile mondiale pentru finanțarea eforturilor de investiții de care au nevoie, sunt într-o fază de recuperare în raport cu economiile dezvoltate și pot deci să asimileze tehnici deja dezvoltate în alte țări fără a mai trece prin etapele intermediare, nici să realizeze investiții în cercetare care se duc acolo. Proiecțiile activității în orizonturi îndepărtate pentru aceste țări sunt înconjurată încă de incertitudini. Pe de o parte statisticile disponibile sunt în general de proastă calitate și pe de altă parte aceste economii nu cresc într-un ritm destul de alert. Aceste economii în tranziție realizează eforturi de investiții foarte importante, mai ales pentru a înlocui capitalul de care dispun. Această acumulare rapidă de capital susține germenii productivității astăzi, dar nu va putea să continue în acest ritm fără teama de a nu ajunge rapid la o situație de subinvestiție. În acest caz trebuie să ne așteptăm la o încetinire a productivității. Este dificil totuși să evaluăm la ce dat să ar putea produce aceasta. În sfârșit comparațiile internaționale despre bogăție sunt complicate de fapt datorită faptului că trebuie să asociazi previziunilor de creștere o previziune asupra evoluției ratei de schimb de care ar trebui să beneficieze țăările pe cale de dezvoltare. Pe termen lung trebuie să ne așteptăm ca aceste țări să se aprecieze înănd cont de indicii de productivitate importanți pe care îi realizează în sectorul bunurilor de schimb.

O previziune realizată de Goldman Sachs pentru cele mai mari țări dezvoltate și pe cale de dezvoltare evaluează PIB-ul marilor economii mondiale pe viitor. Aceste previziuni sugerează că în 2030 China ar putea depăși Japonia, India și Rusia și marile țări dezvoltate din Europa. Cele două țări asiatice și-ar vedea puterea economică multiplicată cu 7, Rusia cu 4,5, economia americană ar crește cu 75%, Franța și Anglia cu 50%, iar Germania cu 35%. Clasamentul primelor puteri mondiale s-ar modifica, dar nu în proporții foarte importante. După estimările Goldman Sachs, SUA ar rămâne pe prima poziție, China ar ajunge pe locul 2 devansând Japonia, India ar ajunge pe poziția a 4-a, Franța ar retrograda de pe locul 6 pe 8, mai puțin decât Germania care ar trece de pe 3 la locul 6. Dar contrar temerilor de atâtea ori exprimate referitoare la Franța vizând un declin dramatic, dintre țăările aflate în plină dezvoltare doar India și Rusia ar ajunge să se strecoare între primii 10, în timp ce Indonezia, Mexic sau Coreea pleacă de prea departe în ceea ce privește puterea economiei pentru ca progresul lor rapid să poată ajunge din urmă Franța. O estimare făcută de CEPII pentru un număr de 170 de țări clarifică structura economiei mondiale la orizontul anilor 2050. Ea ar trebui să se schimbe

radical prin puternica creștere a țărilor asiatice. China ar putea reprezenta până la 22% din economia mondială, pe când astăzi reprezintă doar 6%. În schimb India, care ar beneficia de factori demografici mai favorabili decât China, ar vedea economia crescând mai rapid datorită mai ales indicilor de productivitate mai slabi. Pe viitor puterea Chinei și a Indiei s-ar multiplica de 13 ori, respectiv de 10 ori cu o creștere medie de 55 pe an. În același timp Franța, Germania și Japonia i-ar vedea economiile progresând categoric mai puțin rapid, dar i-ar dubla creșterea. SUA i-ar tripla-o. Diferența dintre țările dezvoltate ar proveni în general dintre factorii legați de productivitatea muncii, SUA continuând să-și mențină reșta avansul tehnologic. Oricât de fragile ar fi aceste studii permit să identificăm și să ilustrăm câteva tendințe în economia mondială: fără îndoială China și India vor face parte din cele 10 țări cele mai industrializate, cu China pe poziția a 2-a; și altele vor trebui să se plaseze printre principalele puteri economice mondiale dar, totuși, lumea va trebui să numere încă în sânul celor mai dezvoltate economii cel puțin 5 dezvoltate și astăzi, printre care și Franța. De acum și până la mijlocul secolului aceste mari tendințe nu vor fi bulversate, Franța va rămâne în plutonul de frunte al marilor economii mondiale. Performanța actuală a Franței în raport cu țările dezvoltate comparabile sugerează că s-ar putea face mai mult. O descompunere a PIB-ului pe locuitor permite să ne dăm seama de atuurile și slăbiciunile Franței în raport cu celelalte țări. Producția de bunuri și servicii rezultă din numărul de ore lucrate și din productivitatea orară a muncii. Cele mai puțin bune performanțe în termeni PIB pe locuitor în ceea ce privește mobilizarea a resurselor în privința mâinii de lucru: în timp ce nivelul productivității orare în Franța este similar cu cel din SUA de la începutul anilor 90, slaba mobilizare a resurselor mâinii de lucru limitează cu mai mult de 25% prosperitatea pe cap de locuitor. Aceasta reflectă o rată slabă a locurilor de muncă mai ales în privința tinerilor și a persoanelor în vârstă și o durată medie de lucru pe angajat printre cele mai slabe din țările industrializate. În cursul viitoarelor decenii Franța va beneficia de un dinamism demografic pe care altele nu îl vor avea. Astfel populația franceză va trebui să crească cu mai mult de 10% până în 2030 pe când în Anglia va progresa cu 8% și ar fi în scădere cu -1% în Germania și -4% în Japonia. Dintre cele 5 mari puteri economice dezvoltate doar SUA i-ar vedea populația crescând mai rapid decât Franța. Germania, actualul stat cu cea mai mare populație din comunitatea europeană, își va pierde peste aproximativ 30 de ani poziția de lider în topul demografic al țărilor UE. În urma unui studiu comandat de cotidianul german "Die Welt", realizat de Institutul Economic din Köln, reiese că Germania nu numai că va fi surclasată ca putere demografică, dar și ca putere economică. Concurentul invizibil al germanilor nu este nimeni altcineva decât Franța, unul dintre statele alături de care a pus bazele comunității europene. Motivul pentru care Germania pierde teren în fața colegilor de Uniune este pe cât de simplu, pe atât de complicat de gestionat de autoritățile de la Berlin, și anume, în fond, toată cursa pentru supremația printre statele europene este influențată nu numai de factori economici, ci și sociali și culturali. Conform studiului mai sus-menționat, Franța va deveni în 2035 o putere economică datorită baby-boom-ului, adică a numărului foarte mare de nașteri. În medie, o franțuzoaică naște doi copii, spre deosebire de o nemoaică care naște, în medie, un copil, fapt ce va conduce în câțiva ani la o explozie demografică, benefic pentru francezi, mai ales din punct de vedere economic, relatează EURObserver. O dovadă stau cei 831.000 de bebeluși născuți anul trecut în Franța, spre deosebire de cei 675.000 de micuți care au văzut lumina zilei în Germania. Totuși, explică Axel Pluenecke, un expert din cadrul Institutului Economic din Köln, faptul că Franța este pe cale să întrecă Germania în domeniul economic se va putea remarca cu precizie între 2025 și 2035, când "economia franceză va crește de două ori mai repede decât cea a vecinilor". Locuitorii Hexagonului vor trebui să mulțumească statului francez pentru creșterea economică, care le va aduce mai mulți euro în buzunare, și anume politicile pentru familie introduse de autoritățile de la Paris au urât viaa franțuzoicelor care pot să facă și carieră, dar și să se ocupe în același timp și de viaa personală. În contrast, femeile din Germania sunt de cele mai multe ori puse în situația de a alege între partea profesională și împlinirea pe plan familial, lucru dovedit prin sondaje care indică faptul că aproximativ 30% dintre nemoaicele din câmpul muncii nu au copii. În plus, spre deosebire de francezi, remarca studiul, în Germania femeile sunt influențate să renunțe la carieră, deoarece, conform tradițiilor, a avea copii înseamnă a te dedica în exclusivitate creșterii lor. După estimările Eurostat, PIB-ul britanic, exprimat în euro, era cu 4 ½ mai ridicat în 2005 decât cel francez. Dincolo de eventualele efecte legate de rata de schimb, principala explicație rezidă într-o mai puternică mobilizare a muncii în

Anglia. Doi factori explică acest lucru. Pe de o parte rata locurilor de muncă este mai ridicată ceea ce duce ca la condiții egale PIB-ul francez să fie cu 15% mai slab decât cel britanic. Pe de altă parte francezii muncesc mai puțin în medie de-a lungul anului, reducând automat PIB-ul la 8%. În schimb productivitatea britanică este inferioară celei realizată în Franța cu mai mult de 20% ceea ce limitează puternic diferența PIB-ului în final, populațiile în vârstă care muncesc fiind global comparabile (chiar puțin în favoarea Franței). Automat dacă în Franța rata locurilor de muncă și numărul de ore muncite ar crește pentru a atinge nivelul britanic, atunci cu o productivitate neschimbată, Franța ar putea să crească PIB-ul cu aproape 23% trecând net în fața Angliei. Pe viitor marile tendințe demografice ar trebui să întrească economia franceză puțin peste 21% de acum până în 2030 în raport cu economia britanică. Pozițiile relative ale celor două țări pe termen lung vor depinde de progresele lor respective în materie de mobilizarea resurselor mâinii de lucru pentru Franța și al productivității pentru ambele țări, Anglia plecând de pe o poziție mai puțin favorabilă. Franța va beneficia din plin de dinamismul său demografic dacă va fi capabilă simultan să și mobilizeze mai mult populația în vârstă. Dacă această mobilizare este reală, efectiv și Franța își conservă nivelul înalt de productivitate, ea va fi în măsură să depășească economia engleză și poate chiar pe cea germană. De exemplu mobilizarea atât a factorului muncă cât și a economiilor, (adică același volum de ore de muncă pe persoane în vârstă), ar permite automat creșterea PIB-ului francez cu 25%. În raport cu Germania ale cărei perspective demografice sunt categoric mai puțin bune, aceasta ar constitui o progresie relativă cu mai mult de 40%. Este totuși probabil că Anglia pe termen lung va reuși, ca și Franța, să și intensifice utilizarea forței de muncă / mâinii de lucru. Totuși intensificarea utilizării mâinii de lucru în economia franceză ar putea să inducă o încetinire a productivității medii. În consecință o rată înaltă a locurilor de muncă, permițând persoanelor mai puțin calificate să intre pe piața muncii, diminuează automat productivitatea medie. Este de asemenea posibil creșterea numărului de ore lucrate care dincolo de un anumit prag diminuează eficacitatea medie pe oră. După estimările lui Bourles, de la începuturile anilor 80, productivitatea orară structurală este mai puțin dinamică în rile europene în raport cu SUA. Pe când economia franceză era după război o economie de recuperare, ale cărei indici de productivitate erau fondați pe imitarea tehnologiilor și metodelor venite din rile leader, adică SUA, ea a ajuns astăzi la această frontieră tehnologică mondială.

6. Concluzii

Pentru a se menține Franța trebuie să pună în aplicare o strategie globală. Politici vizând susținerea investițiilor și inovațiilor sunt necesare, dar nu suficiente. Ar fi convenabil deci să se asocieze pentru ca să poarte într-adevăr fructul lor, un ansamblu mult mai vast de politici, care ar viza pe rând o întărirea a concurenței pe piața de produse, cu accent mai ales pe intrarea noilor întreprinderi, o creștere a investițiilor în învățământul superior, o dezvoltare a piețelor și sectorului financiar, o mai mare flexibilitate pe piața muncii și o întărirea rolului activității politicilor macro-economice. În concluzie Franța ar trebui să beneficieze de resurse de mână de lucru mai dinamice decât a majorității țărilor industrializate și mai ales a Japoniei, Germaniei sau Italiei. O cheie pentru menținerea în top a economiei franceze ar fi capacitatea de a intensifica utilizarea forței de muncă odată cu întărirea productivității.

Bibliografie:

1. Badin A.. – Probleme în zona euro în Cadrul politic 2007
2. Defarges P.M. – La mondialisation vers la fin des frontieres, 1993, IFRI, Paris
3. Habermas J. – Beyond the Nation State, 2000, Routledge, London
4. Ngairé W. – The political economic of globalisation, 2000, Macmillan Press Ltd.
5. Lucita Eduardo – Tendences et tensions de l'économie mondiale dans Capitalisme et mondialisation, janvier 2006

6. Olivier Bouba – Olga (maître de conference a la Faculte de Sciences Economiques de L'Universite de Poitiers, France) – Blog d'un economiste qui suit et commente l'actualite
7. Preda C. – De la Chirac la Sarkozy în Revista 22, nr. 898, mai 2007
8. Problemes economiques, avril 2002
9. Silasi Gr., Rollet Ph., Trandafir N., Vadasan I. – Economia uniunii Europene:o poveste de succes?, Ed. Universit ii de Vest, Timisoara, 2007
10. Toader M. – Fran a - o putere economic mai mare decât Germania în Gândul, 2007
11. Wilson D. – Dreaming with BRICs: The Path to 2050, Global Economics Paper No. 99, Goldman Sachs, octobre 2003
12. Internet www. R. Boyer.com

SAVING ROLE IN THE FORMATION OF CAPITAL IN ECONOMICS

ROLUL ECONOMISIRII ÎN FORMAREA CAPITALULUI ÎN ECONOMIE

Teacher ec. Ana Anghelina P I
Teacher Alina VOAIDE COJAN
" tefan Odobleja" School Group of Lugoj
Profesor ec. Ana Anghelina P I
Profesor Alina VOAIDE COJAN
Grupul colar " tefan Odobleja" din Lugoj
ued@deu.ro

Abstract: The purpose of this paper is to present saving and part of saving in the process of economic growth.

Rezumat: Scopul acestei lucrări este de a prezenta economisirea și o parte din economii în procesul de creștere economică.

Keywords: saving, capital, economy, investments, economic growth.

Cuvinte cheie: economisire, capital, economie, investiții, creștere economică.

JEL Classification: E21, E22.

Clasificarea JEL: E21, E22.

1. Delimitări conceptuale

Primul gând atunci când reflectezi la economisire, semnifică o constrângere, ceva diferit de consum dar și o acumulare în același timp, un stoc de avere rezultat și printr-o succesiune de constrângeri asupra unor venituri anterioare.

Economiștii clasici vedeau în economii diferența dintre venit și consum. Absolutismul feudal intrat în perioada decadenței, spre sfârșitul secolului XVII - începutul secolului XVIII, pragmatismului acesteia a adus în "ochii clasicii" antiteza dintre nobilii cheltuitori de lux (distrugători de capital) și burghezia economică (creatoare de capital). Antiteza a generat la clasici concepția conform căreia "creșterea economiilor nu se poate realiza decât printr-o reducere a consumului".

"Capitalul este rezultatul economisirii, iar singurul mod de a accelera creșterea de capital este prin creșterea economiilor" spunea Jean Stuart Mill.

Acesta a identificat câteva din mobilurile economisirii, cum ar fi prudența și aprecierea asupra dimensiunii vieții (ciclul de viață), economisirea în perioada vieții active de lucru pentru a putea întreține consumul la pensie.

La sfârșitul secolului XIX a apărut pentru un număr cât mai mare de indivizi posibilitatea economisirii și fructificării economiilor în forma instituționalizată, odată cu dezvoltarea sistemelor bancare naționale și cu instituționalizarea societății.

Ierarhizarea indivizilor a avut loc în paralel cu ierarhizarea averilor și cu monopolizarea acestora în favoarea unei elite industrial-financiare.

Irving Fisher a fost acela care a afirmat că o "avere sporită duce la un consum și o economie sporită" integrând acest "efect de avere" într-o abordare intertemporală și intergenerațională a fenomenului consumului, autorul în elegând foarte bine ideea potrivit căreia, consumul depinde de venit și de întregul flux de resurse distribuit de-a lungul unei vieți.

Acesta a fost sfârșitul empirismului abordării economisirii ca diferență între venit și consum în paralel cu schimbarea target-ului politicilor economice de la abordarea microeconomică la cea macroeconomică.

Abandonul etalonului aur și trecerea de la un sistem de rate de schimb fixe, la rate fluctuante au influențat maniera abordării doctrinei economisirii.

John Maynard Keynes, inițial susținea că "diferența dintre economiile și investițiile nu produce diferențe în rata dobânzii" iar mecanismul ciclului economic prezintă un reglaj, o supraș de siguranță în sensul că, la cel mai de jos punct al crizei (ca o etapă a ciclului economic) există un surplus de economii, ceea ce determină implicit scăderea "prețului" acestora raportat la o cerere în scădere, și impulsionează investițiile revigorând economia prin creșterea "cererii de investiții".

Keynes ajunge mai târziu la concluzia că nu există nici un reglaj, iar o criză economică se poate croniciza nevindecându-se de la sine, deoarece nu existau suficiente economii (excedente) care să influențeze rata dobânzii. El introduce "definițiile statice în care economiile și investițiile erau egale. Dacă în teoria economică clasică, economiile erau elementul activ care întotdeauna erau investite, în teoria keynesiană, investițiile erau elementul activ care erau întotdeauna economisite".

Franco Modigliani ajunge la concluzia că "diferența esențială între ipoteza venitului permanent și ipoteza ciclului de viață stă în aprecierile făcute asupra dimensiunii vieții". Ipoteza venitului permanent leagă consumul de variația acestuia, o variație pozitivă, apreciată ca permanentă de indivizii beneficiari ai veniturilor permanente, îi va determina pe aceștia să consume o proporție mai mare din creșterea venitului, iar o variație tranzitorie duce la accentuarea economisirii din creșterea de venit. Ipoteza ciclului de viață în considerare finalitatea vieții și "nucleul dur" al venitului și consumului, cele realizate în succesiunea a trei faze: cea premergătoare toare anilor de muncă, cea a anilor de muncă și anii pensionarii.

Lumea modernă se confruntă cu un puternic fenomen al dezechonomisirii. Explozia informațională, succesele explorării spațiului cosmic, dezvoltarea geneticii și a medicinei, desființarea sistemului monetar internațional, crizele petroliere, înființarea unor noi uniuni economico-monetare, dezvoltarea tehnologiilor IT, și ale internet-ului sunt tot atâția factori care au impus accentuarea consumului în ultimii 50 de ani.

S-a impus conceptul economiei de consum în paralel cu dezvoltarea conceptului economiei ofertei în SUA și apoi în rile Europei Occidentale. Consumul a fost într-o relație directă și cu creșterea speranței medii de viață în rile dezvoltate și dezvoltarea sistemelor de asigurări private.

În acest context, economisirea înseamnă de fapt ceea ce n-a fost investit, iar economiile propriu-zise doar suportul lichidității generale necesare investițiilor.

Keynes are meritul de a sublinia partea activă a economisirii - investiția și rolul acesteia în creșterea producției și realizarea unei depline ocupări a forței de muncă. Diferența calitativă dintre economiile și investițiile poate da naștere "paradoxului frugalității" în sensul că "atunci când o comunitate dorește să economisească mai mult, efectul poate fi o scădere nu numai a veniturilor dar și a producției, ci chiar și a economiilor și investițiilor. Producția se reduce într-o manieră multiplicativă până când venitul scade îndeajuns pentru a face ca dorința oamenilor să economisească să fie egală cu nivelul necesar de investiții".

De fapt, investițiile sunt economisite, ceea ce duce la scăderea consumului și a producției până când economiile încetează să fi mai mari decât investițiile întreprinzătorilor.

Keynes a contrapus înclinarea spre investiții necesitatea motivării consumului prin redistribuirea veniturilor de la cei bogăți către cei săraci prin politica fiscală - sistemul de impozite și taxe.

Sfârșitul celui de-al doilea război mondial a impus definitiv funcția consumului. Ierarhizarea marilor averi și concentrarea acestora în mâna câtorva familii (oligarhia financiară) au indus la manifestarea "fenomenului obișnuit" ceea ce a contrazis teoria keynesiană care prevedea o prăbușire a cererii globale pe seama diminuării cheltuielilor cu înarmarea, odată cu terminarea conflictului mondial.

2. Formarea capitalului într-o economie în creștere economică

Economia unei țări cuprinde, pe de o parte, fluxurile materiale care determină producția, consumul, formarea și modificarea capitalului, iar pe de altă parte, fluxurile financiare care se regăsesc în venituri, cheltuieli și fonduri de finanțare din diverse surse.

Orice economie care dorește să se mențină în echilibru și să se dezvolte trebuie să și stabilească, ca o prioritate, reînnoirea fondurilor fixe, perfecționarea acestora, dezvoltarea de capacități noi de producție, adoptarea unor tehnologii moderne de producție.

Pentru obținerea unei creșteri economice este nevoie de acumulare, iar acumularea se poate realiza prin două căi:

- amortizare;
- profit.

Ambele căi sunt insuficiente pentru economia țării noastre din următoarele considerente:

- amortizarea se calculează în funcție de valorile neactualizate ale capitalului fix care sunt în general mici. În plus, în economie sunt menținute mai înalte și utilajele după împlinirea duratei normale de funcționare, în acest caz nemaînregistrându-se amortizarea pe costuri;
- profitul realizat de agenții economici este în general mic pe fondul unei fiscalități ridicate.

Concluzia este că, pentru creșterea economică, este nevoie și de resurse externe, care se pot obține pe două căi principale:

- investiții directe realizate de investitori străini;
- împrumuturi de la organisme financiare internaționale.

Formarea capitalului într-o economie modernă se realizează din două surse:

- surse interne;
- surse externe.

Sursele interne de finanțare sunt constituite prin intermediul economiilor, adică prin intermediul acelei părți a venitului individual sau social provenit din producția curentă care nu este cheltuit pentru consumul curent.

Veniturile pot fi utilizate pentru a cumpăra bunuri de consum sau pot fi puse la dispoziție pe o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp, fiind astfel economisite.

Altfel spus, "economia" este o reținere de la consumul veniturilor.

O parte din economiile realizate sunt utilizate pentru a rambursa împrumuturi anterioare. În acest caz consumul (investiția) poate fi considerat "o anticipare a economisirii".

În realitate, toate veniturile sunt mai întâi economisite, pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp, înainte de a fi utilizate de către deținătorii lor.

3. Factorii care influențează economisirea

Se disting următorii factori mai importanți care au influență asupra nivelului economisirii:

- nivelul veniturilor – are o influență direct proporțională asupra economisirii, un nivel ridicat al venitului determină creșterea nivelului economisirii, în timp ce un venit scăzut face ca partea ce rămâne după acoperirea consumului să fie mică, deci economisirea să fie mică sau inexistentă;
- nivelul fiscalității – influențează invers proporțional economisirea. Cu cât fiscalitatea este mai ridicată, cu atât partea din venit destinată economisirii se micșorează;
- nivelul dobânzii – este în relație de directă proporționalitate cu dobânda, un nivel ridicat al dobânzii face ca economisirea să fie mai atractivă;
- evoluția preturilor și stabilitatea monetară – inflația și deprecierea monetară au o influență nefavorabilă asupra tendinței de a economisi;

- gradul de stabilitate socială și internațională – poate influența spre o economisire suplimentară de precauție;
- venitul comparativ – la contactul cu venituri superioare sau cu nivele mai ridicate de consumație, apar la indivizii dorinți noi, o mai mare înclinare spre consum și deci economisirea are cote reduse;
- venitul permanent – este venitul normal pentru o unitate de consumație și este estimat în funcție de încasările trecute și de încasările anticipate într-o perioadă viitoare pe care se întind previziunile unui agent economic.

4. Formele economisirii

Observând realitatea economică, teoria economică distinge trei forme ale economisirii:

- a) economisire spontană – numită și economisire lichidă – constând din depunerea surplusului la o bancă sau la o instituție de economii sau păstrat în bancnote, a cărei utilizare va putea fi imediată;
- b) economisire durabilă – constând din păstrarea surplusului monetar o perioadă mai îndelungată de timp ca o măsură de precauție pentru perioade mai dificile, pentru a cumpăra o locuință, un spațiu comercial, sau alt bun de valoare mare și folosință îndelungată;
- c) economisire modernă – care modifică considerabil comportamentul celor care economisesc ca urmare a anumitor evoluții în economie. Astfel, inflația conduce la deprecierea economisirii și la descurajarea plasamentelor pe termen lung. Forme de economisire modernă sunt mecanismele de asigurare colectivă, sisteme de securitate socială care garantează economisirea de precauție pentru pensie, boală, omaj.

Teoria economică pune în evidență tendințele ratei economisirii:

- rata economisirii tinde să crească în perioadele de criză economică sau recesiune - dat fiind faptul că oamenii, datorită cererii de monedă, de precauție, încearcă să se pună la adăpost în fața vremurilor grele ce vor urma;
- rata economisirii tinde să scadă în perioadele de avânt economic atunci când populația obține venituri mai mari și permite să crească consumul.

Procesul economisirii poate fi obstrucționat cel mai mult de următorii factori:

- instabilitate politică;
- politica economică neadecvată;
- fiscalitate mare;
- politica monetară ineficientă;
- inflație necontrolată.

5. Sursa de formare a capitalului agenților economici privați

Între factorii principali de asigurare a fluxurilor financiare din economie sunt cuprinse și gospodăriile familiale numite și "menaje". Economiiile menajelor se pot constitui într-un capital financiar cu un potențial de investire productiv comparabil cu capitalul propriu al băncilor și instituțiilor financiare. Investitorul de tipul "familiei" a fost primul care s-a manifestat în tranziția economiei românești spre sistemul de piață, luând naștere primii agenți economici cu capital privat, mai ales comercianții și micii fermieri.

Tendința familiei românești care a realizat economii este de a le folosi pentru procese de consum viitoare prin cumpărarea bunurilor de folosință îndelungată, proprietăți imobiliare și mai puțin pentru investiții productive.

Degradarea situației economice în țara noastră a făcut ca atitudinea populației față de economii să oscileze între două extreme: insuficiența veniturilor și neîncrederea în bănci.

Puține persoane economisesc bani, de cele mai multe ori scopul economisirii este imprecis, de obicei sintetizat în formula "bani albi pentru zile negre".

Economia românească are nevoie de crearea unui cadru legislativ și organizatoric pentru a facilita investirea economiilor bune ale populației și agenților economici în procese economice de cea mai mare importanță și utilizate pentru economia națională.

Absorbirea acestor bani prin alocarea lor în investiții productive și eficiente constituie o măsură antiinflaționistă și un factor de accelerare a creșterii economice, pe baza fundamentelor economiei de piață.

6. Concluzii

Deși nivelul economisirilor are un rol important, în România acest nivel este foarte scăzut față de țările dezvoltate. Unul dintre motivele acestei rate scăzute este acela că nivelul veniturilor este unul din cele mai mici din Europa, în timp ce familiile din România sunt slab dezvoltate din punct de vedere tehnologic. În ultimul timp am asistat la un boom al creditelor de consum fără a avea o susținere neapărat reală din perspectiva economică. De aceea trebuie să începem cu acumularea unui capital uman în domeniile cu o productivitate mare în întreaga lume (de exemplu în domeniul IT, probabil cel mai comun) alături de o acumulare a muncii, a creșterii capitalului financiar. Însă nimic din toate acestea nu va fi realizabil fără o muncă bine calificată și care să aibă ca principal scop creșterea productivității din perspectiva calității și nu a cantității. Se cere să producem calitate, nu cantitate, sistem dobândit în sistemul comunismului.

În acest moment, o mare parte din capitalul românesc se află în mâinile străinilor, ceea ce duce la o deteriorare a protecției economice în România. De aceea avem nevoie de o acumulare a capitalului național care să contribuie la o creștere economică susținută din interior. Este nevoie de un efort al națiunii pentru a crește rata economisirii, și de o responsabilitate a tuturor celor care pot influența această rată. Astfel, Ministerul Finanțelor Publice poate propune o reducere a impozitului pentru profitul reinvestit, încurajând astfel investițiile, alături de o utilizare eficientă a resurselor care după cum știm sunt rare, au întrebuni alternative și trebuie să satisfacă nevoi nelimitate.

Bibliografie:

1. Samuelson Paul A., Nordhaus William D. – Economie Politică, Editura Teora, București, 2000;
2. Ciucur Dumitru, Gavril Ilie, Popescu Constantin – Economie, manual universitar, Ediția a doua, Editura Economică, București, 2001;
3. Dobrotă Niș, Ilie Gavril, Paul Tănase Ghiță, Constantin Popescu, Cornel Târnoacă, Coralia Angelescu, Dumitru Ciucur – Economie, Ediția a V-a, Editura Economică, 2000.

THE RELATIONSHIP BETWEEN LIFESTYLE AND EDUCATION FOR ORAL HEALTH

Teaching Assistant Ramona Amina POPOVICI, PhD
Ana Maria MU POPOVICI, PhD Student
Junior Teaching Assistant Ruxandra SAVA RO IANU
Anita RO U, PhD Student
Associate Professor Daniela JUMANCA, PhD
Assistant Professor Atena G LU CAN
Teaching Assistant Roxana OANCEA, PhD
"Victor Babe " Medicine and Pharmacy University of Timi oara
Faculty of Dental Medicine
ramonaamina@yahoo.com

Abstract: The lifestyle is an important agent for the state of health of the population. The OMS's program "Health for All"[1] is based on the capacity of the individual to acknowledge his lifestyle. The lifestyle of a person bears the fingerprint of the community's lifestyle where he was brought up.

Keywords: the lifestyle, education, oral health, profilaxy, behavior, information, knowledge.

The importance of one's lifestyle results from its weight in the determination of the state of health of a population.

From the four main agents that determine health [2]:

- the lifestyle has the greatest weight 51%;
- the biologic agents have a weight of 20%;
- the environment has a weight of 19%;
- the system of medical attendance 10%.

Lifestyle has the following components:

- eating habits and alcohol use or abuse;
- smoking;
- stress;
- drugs consumption;
- sexual behavior;
- driving behavior;
- physical activity (sedentary life);
- professional risks.

Lifestyle is influenced by:

1. agents of the physical environment;
2. the pressure of the people around;
3. the social- economic development of a country;
4. the level of education of the population concerning health problems;
5. unhealthy habits determined by traditions, by the training level;
6. the individual's or the community 's financial resources;
7. the increasing of advertising at the products which have a negative influence on the population's state of health (for instance, the alcohol industry);
8. the economic and the social policy of a country that encourages the production and the usage of goods with a negative influence on the population's state of health; [3] .

When talking about lifestyle, the behaviorist agents have a key role, especially from the educational perspective of the prophylaxis.

The behavior is defined as a sequence of individual reactions at exterior or interior stimuli that are released at the level of the nervous system and reverberated including at

biological level in the whole body. In the elaboration of these reactions complex neural circuits intervene, and connections take place between the cognitive activity from the level of the cortex, the mechanisms of emotional life and the sub cortical ones, for controlling motions, of hormonal release and neural senders. As a result, when taking personal decisions we have reasons that come from the processing of some information taken from the natural environment and the social one, including values, information's that have effect, with multiple mental representations, or a "subjective reasoning", the latter is meant to legalize the beliefs and the attitudes of the subject through referring to values that are established in the community.

In the oral medicine, the ambiance is a very important agent, because in this environment the people come with delight or even with negative states.

From the description above we can deduct the levels at which we can act, through education (more specifically- through oral education), for the population, for the individual, to be motivated to begin a healthy behavior [4].

The issue of the individual responsibility and of the social responsibility in comparison with the oral state of health is presented in Einwag's scheme, which shows the necessary stages for obtaining efficient and lasting changes of behavior.

Picture 1. The steps which are necessary for obtaining efficient and long lasting changes of Einwag behavior

To modify the basic situation, which is the ignorant one (lack of information), the first step is information. This should come from an authorized source, capable of supplying correct information, scientifically validated.

Though it is concrete, the information remains a non-operational luggage as long as the subject is not affected in any way, for whose avoiding it we have to apply the accumulated information. Therefore, the professionals are the most indicated to apply the information, they also being the beneficiaries of the epistemological studies, which led to the establishing of the risk categories. Thus they start from knowing the whole situation of morbidity and they target the message to the ones that feel the need for information and counseling in connection with a certain disease that affects them. In this respect, it was discussed about the information specific to the promoting of health as, just like a an action of the social marketing, marketing being that activity where the needs of the potential consumers are studied and specific solutions are given for the satisfaction of needs [5]. In other words, a change of behavior can be achieved if, guided by the specialist, the target – audience discovers a personal interest in the information about health that is supplied by a trustworthy source.

Only based on personal interest a healthy behavior can be implemented, so that an individual or a population would renounce bad habits or pernicious ones that he is accustomed with, in spite of the effort that any renouncement and any new habits assume.

For the changes to take place, the addressee of the information, in his turn must not remain passive. In the first place, he must not show an attitude of compliance, he must not be passive when talking to the specialist, but he must listen the information faithfully, he must not

hesitate in asking questions, in making personal observations, in informing about matters that were observed in his life (as an individual or as a collectivity).

When trusting one another, accepting is born – the emotional basis and the basic attitude of gathering information about health, an accumulation that leads to the next level: the understanding. Only after (on the basis of an assembly of emotions and positive attitudes) changes of the cognitive status have been produced, changes that are implied by the rezoning, we can speak about self control when talking about a change of the behavior.

The social agents are represented by an assembly of concepts and mental operations that are learned from the individual or that are functional in the collectivity, right at the level of informational relations between individuals, but also at the level of the relations between the individual and the public institutions (the working place, the leisure institutions are also comprised here), individual versus individual (when talking about working conditions, of leisure, of the means of transport etc.)

The social environment influences the individual in an imperceptible way, but in a profound manner, through some ideas whose implementing value is explicit and also effective, through unclear assemblies of cognitive and emotional contents, which are correlated with unseen ways, at a first look. For instance, for the common conscience of our age, the concept of new is associated with a positive emotional value, even if it is demonstrated that not everything that is new is superior to the old one. Thus, we believe that we can explain the positive silent investment of some practices that are known as damaging (smoking, alcohol, drugs and even the lack of personal hygiene, including oral hygiene) at young people. They are at an age when they feel too “old” to listen to their parents but also they do not feel prepared to confront the responsibilities of an adult life, some of them become the “cool children”, who contest the system (linguistic tag under which complex notions hide – sometimes they are ambiguous- having in common the obligation to obey the rules of social life). The effect is almost mechanic: “it is not good” (the euphemism for “it is not allowed”) is replaced with his opposite “it’s desirable” and it is applied to all the interdictions to which the teachers have agreed upon. This option for this type of behavior does not exclude the young people from being aware of the validity of the information about health but to prefer the idea of risk instead of the idea of personal safety (also deconstructed) in their wish to individualize themselves, of detaching from the great mass of the population.

1. The abusive consumption of drugs

Nowadays it is acknowledged the involvement of the abusive consumption of drugs which cause serious diseases such as:

1. acute intoxication with alcohol;
2. hepatic cirrhosis;
3. pancreatitis;
4. neural – psychological affections;
5. cancer of the oral cavity;
6. hepatic cancer and esophageal cancer;
7. accidents;
8. violent deeds;

The abusive consumption of drugs is represented by the repeated self taking of ethylic alcohol, which causes medical effects and important social economical effects.

With all the problems connected to alcohol, there has never been an efficient global politics concerning the prophylactic effect of this calamity [3].

Concerning the abusive consumption of alcohol, there are various agents that lead to this. These are represented by: daily stress, a role model in the family or in the neighborhood, low self esteem.

The alcohol consumption per capita is greater in the well developed countries than in the countries still in progress. [2].

The objectives of “Health for all” cannot minimize the major problems connected to the abusive consumption of drugs.

2. Smoking

A serious behavior, damaging to the health, smoking is responsible for a multitude of serious diseases such as: lung cancer, chronic lungs affections and digestive affections.

At a global level, smoking is considered to be the first avoidable health problem in the world [2].

The studies taken at a global level show a rising proportion of the smokers in the world, the most affected are the people in the highly industrial countries. [3]

On average, the tobacco bad habit “kills” six persons/ minute and a 1 smoker from 4 dies due to a disease connected to smoking.

Smoking contributes to the diminishing of the length of life four times more, if the person started smoking since 25 and 8 times more if person started smoking since 15 years old. (A. Jehan, 1995, see [3])

Also, the rate of smoking at the young women rose, so that in some countries, such as Spain, Italy, this are overreacted statistics done at men [3].

Renouncing smoking is achieved in a difficult way, due tot the addiction state, induced by nicotine.

The legislation anti- tobacco exists in some countries and assumes [3]:

1. On the packs of cigarettes there has to be mentioned the health risks;
2. the diminishing or the interdiction of advertising cigarettes;
3. the interdiction (restriction) of smoking at the working place, in the public places (institutions, schools, hospitals);
4. preventing smoking at young people (through the interdiction of sailing cigarettes in schools);
5. the working out of programs anti- smoking that are addressed especially to the young people;
6. the diminishing of tobacco production;
7. the fiscal politics and price politics, discouraging prices for the teens;
8. Sanitary education, anti – tobacco, making known the risks for the smoker, and for the people around him.

Since 2000, ETS was included on the list of the substances that produce cancer, being controlled by the law of health regarding jobs [3].

The negative role of smoking does not refer to its bad action on the breathing apparatus, as a main impact organ, but it was demonstrated that there is not organ or apparatus that can be morphological – functional modified as a result of this habit:

1. Cardiovascular apparatus (angina pectoris, HTA, arteriopathic);
2. Dento-maxillary apparatus (stomatitis, gingivitis, the modification of the dental enamel, lip cancer, tongue cancer);
3. The reproductive apparatus (sexual impotency, abortion, abnormal insertions of placenta, metroragy).

3. Consumption of drugs

The consumption of drugs usually generates physical problems, mental problems, behavior problems, troubles in the family and problems with the law, with the finances, with the job, hard to solve problems when the drugs are taken since adolescence.

The phenomenon of the traffic and the consumption of drugs have known a strong development after the 60s, being considered a real “psycho-social epidemic”.

The epidemic data shows an increase of drugs consumption especially in the still developing countries, the youth being the most affected individuals [1].

Lately, Romania has become a transitory country and partially a market for the drugs.

The distribution of drugs in school represents a reality and in the same times an important concern for the state. An extended calamity at a global level, which affects the highly developed countries, in comparison with the still developing countries, it is a concern for all the social strata, the first appearance of drugs can be at any age. The consumption of drugs is an

important problem for the public health.

The consequences of the consumption of drugs for health are medical (AIDS, hepatitis of type B and C, sexual transmitting diseases) and social due to the neuropsychological anxiety that it causes (nervosity, depression, aggressivity, such persons being involved in violent acts, in accidents, in problems in the family, at work, at school etc.)

Doing campaigns through mass media adressed to the elements of protection regarding the consumption of drugs: increasing the youngsters'self esteem, self appreciation, the improvement of communication in the family.

The formation of profylactic and counselling antidrugs centres as institutions with legislative and proffesional personnel who would assure the permanence of the activities in the centre, the creation of free phone lines for counselling, such as help – lines, connected to FESAT (The European Foundation of Antidrugs phone services).

The purpose of creating a medical network involved in the treatment of the drugs consumer is to facilitate his access to all the serie of medical attendance, to assure a multiple medical investigation (infectious diseases, psychiatry, neurology etc.) as to have a complete medical perspective. Thus it would create the possibility of a very close monitoring of the medical problems which are connected to the consumption of drugs and also for making teamwork easier in the centre. The ideal of this network is that when the consumer appeals to any of the available medical services, the priorities of treatment would be established together with the other proficient doctors. For this to be achieved, the network has to be flexible, open to communication, tense all the time and to have a coordinator who would offer a guiding, a monitoring of the case.

The nowadays tendency is that the pattern of the state of health should comprise the identification of the priorities, including the determining of the state of health and also other elements which would influence the results in health, which could lead to the improvement of the state of health, to the reduction of death rate, to cure, thus it contributes to changes concerning the quality of life.

The determiners of the state of health can be changed by promoting health and profilaxy, to which the involvement of the community adds. The latter has a very important role.

The elements which influence the medical attendance can be changed by close diagnosis, screening, and also by involving the patient or the community [5].

The most important elements which influence health remain poverty, lifestyle, unemployment, uncorresponding dwelling places, the level of education of the population, the pollution of the environment.

Their approach at the national level, with interventions adequated at the level of the community should be based on programs and projects in which public and private resources should be used in that community.

References:

1. Podariu A., Jumanca C., G lu can D., V caru A., Munteanu R., *Tratat de preven ie oro-dentar* , Editura Waldpress, Timi oara, 2003;
2. VI descu C. (coord.), *S n tate public i management sanitar*, Editura Cartea Universitar , Bucure ti, 2004;
3. Zanoschi Georgeta, *S n tate public i management sanitar*, Editura Dan, Ia i, 2003;
4. Popovici Ramona Amina, *Educatia pentru sanatate oro-dentara. Managementul proiectelor educationale*, Editura Mirton, Timisoara, 2007;
5. Popovici Ramona Amina, *Conexiunea educa ie comunicare în managementul activit ilor de promovare a s n t ii orale*, Editura Nagard, Timi oara, 2009.

STILUL DE VIA ȚI EDUCAȚIA PENTRU S ȚIN ȚATE ORAL

Asistent univ. dr. Ramona Amina POPOVICI
Drd. Ana Maria MU ȚOPOVICI
Preparator univ. drd. Ruxandra SAVA RO ȚIANU
Drd. Anita RO ȚU
ConferenȚiar univ. dr. Daniela JUMANCA
Șef lucr Țri dr. Atena G ȚLU ȚCAN
Asistent univ. dr. Roxana OANCEA
Universitatea de Medicin Ți Farmacie "Victor Babe Ț" Timi Țoara
Facultatea de Medicin Ț Dentar
ramonaamina@yahoo.com

Rezumat: Stilul de via Ț este un factor determinant al st Țrii de s Țin Țate a unei populaȚii. Programul OMS „S Țin Țate pentru toȚi” se bazeaz Ț pe capacitatea individului de a-Ți cunoa Țte stilul de via Ț. Stilul de via Ț al unei persoane poart Ț amprenta modului de via Ț al comunit Ții Țn care aceasta s-a format.

Cuvinte cheie: stil de via Ț, educaȚie, s Țin Țate oral, profilaxie, comportament, informaȚii, cuno Țtin Țe sanogene.

ImportanȚa stilului de via Ț rezult Ț din ponderea lui Țn determinarea st Țrii de s Țin Țate a unei populaȚii.

Din cei patru factori determinanȚi ai s Țin Ții [2]:

- stilul de via Ț are ponderea cea mai mare, de 51%.
- factorul biologic are o pondere de 20%;
- mediul ambiant are o pondere de 19%;
- sistemul de Țngrijiri de s Țin Țate - 10%.

Stilul de via Ț are urm Țtoarele componente:

- obiceiuri alimentare Ți consum sau abuz de alcool;
- fumatul;
- stresul;
- utilizarea drogurilor;
- comportamentul sexual;
- comportamentul rutier;
- activitatea fizic Ț (sedentarismul);
- riscuri Țn timpul liber;
- riscuri profesionale;

Stilul de via Ț este influenȚat de:

- factorii de mediu fizic;
- presiunea anturajului;
- dezvoltarea socio-economic Ț a unei Țri;
- nivelul de educaȚie al populaȚiei Țn probleme de s Țin Țate;
- obiceiuri d Țun Țtoare s Țin Ții determinate de tradiȚii, grad de instruire;
- mijloacele financiare de care dispune un individ sau un grup populaȚional;
- publicitatea crescut Ț la produse cu influenȚ negativ Ț asupra st Țrii de s Țin Țate a populaȚiei (de ex. industria alcoolului).
- politica economic Ți social Ț a unei Țri ce Țncurajeaz Ț producerea Ți consumul de bunuri cu influenȚ negativ Ț asupra st Țrii de s Țin Țate a populaȚiei, precum Ți publicitatea la astfel de produse [3].

În cadrul stilului de viață, factorii comportamentali dețin un rol-cheie, mai ales din perspectiva educațională a prevenției.

Comportamentul se definește ca o secvență de reacții individuale la stimuli externi sau interni, declanșate la nivelul sistemului nervos și repercutate inclusiv la nivel biologic în întregul organism. În elaborarea acestor reacții intervin circuite neurale complexe, realizându-se interacțiuni între activitatea cognitivă de la nivelul cortexului, mecanismele vieții afective și cele subcorticale, de control al motilității, al eliberării de hormoni și neurotransmițători. Prin urmare, în decizia personală se întâlnesc motive care provin din procesarea unor informații preluate din mediul natural și cel social, inclusiv valori – informații asociate cu afecte – cu reprezentări mentale subiective, sau o “rationalitate subiectivă”, acestea din urmă menite să legitimeze, prin raportare la valori instituite în comunitate, credințele și atitudinile subiectului. În medicina dentară, ambientul devine un factor esențial, deoarece în acest mediu oamenii nu vin cu plăcere, ba chiar cu stări afective negative (4).

Din descrierea de mai sus pot fi deduse nivelurile la care se poate acționa, prin educația pentru sănătate (în speță, pentru sănătate oro-dentară), pentru că populația, până la nivel de individ, să fie motivată în sensul adopției unui comportament sanogen.

Problematica responsabilității individuale și a celei sociale în raport cu starea de sănătate oro-dentară este redată în schema lui Einwag, care marchează etapele necesare obținerii unei schimbări eficiente și durabile de comportament.

Figura 1. Treptele necesare obținerii unei schimbări eficiente și durabile de comportament

Pentru a modifica starea de bază, care este aceea de ignoranță (lipsă de informație), primul pas îl constituie informarea. E de dorit ca aceasta să provină dintr-o sursă autorizată, capabilă să furnizeze informații corecte, verificate științific.

Oricât de corecte ar fi, informațiile în discuție rămân un bagaj non-operational atât timp cât subiectul nu se consideră afectat de vreun risc, pentru evitarea căruia să fie nevoit să pună în practică informațiile acumulate. De aceea, specialiștii sunt cei mai indicați pentru a realiza informarea, ei fiind și beneficiarii studiilor epidemiologice, de pe urma cărora s-au stabilit categoriile de risc, deci pornesc de la cunoașterea situației de ansamblu a morbidității și înțeleg cu precizie mesajul spre cei care resimt nevoia de informare și consiliere în legătură cu o anumită boală, care îi afectează. În acest sens, s-a vorbit despre informarea specifică acțiunilor de promovare a sănătății ca despre o acțiune de marketing social, marketingul fiind această activitate prin care se cercetează nevoile potențialilor consumatori și se dau soluțiile specifice pentru satisfacerea acestor nevoi (4). Cu alte cuvinte, schimbarea de comportament nu poate fi realizată decât dacă, ghidat de specialist, publicul-țintă descoperă interesul personal în informația sanogenă furnizată de o sursă competentă.

Numai pe seama interesului personal poate fi investit cu valoare comportamentul sanogen, astfel încât un individ sau o populație să renunțe la practicile greșite sau periculoase

cu care s-a obișnuit, în ciuda efortului pe care îl presupune orice renunțare la deprinderi vechi și instalare de noi obiceiuri.

Pentru ca toate aceste schimbări să poată avea loc, destinatarul informației, la rândul său, nu trebuie să rămână pasiv. În primul rând, el trebuie să manifeste o atitudine de complianță, să nu fie refractar la dialogul cu specialistul, ci să asculte cu bună-credință informațiile furnizate de acesta, să nu ezite în a pune întrebări, a face observații personale, a informa despre stări de fapt constatate în viața sa (ca individ sau colectivitate).

Din încrederea reciprocă, astfel construită, se naște acceptul – fundalul emoțional și atitudinal al acumulării de informație sanogenă, acumulare care conduce spre etapa următoare: în alegerea. Numai după ce, pe fondul unui ansamblu de emoții și atitudini pozitive, s-au produs modificările de status cognitiv pe care le implică în alegerea, poate fi vorba de luarea unei decizii, pe baza acesteia, de autocontrol în sensul unei schimbări de comportament.

Factorii sociali sunt reprezentați de ansamblul de concepte și operații mentale învățate de individ sau funcționale în colectivitate, chiar la nivelul relațiilor informale dintre indivizi, dar și la acela al raporturilor dintre individ și instituție publică (locul de muncă, instituțiile de petrecere a timpului liber sunt, de asemenea, cuprinse aici), individ și individ (în situațiile legate de muncă, de petrecerea timpului liber, în mijloacele de transport etc.).

Mediul social influențează individul în mod imperceptibil, dar profund, prin intermediul unor idei acerca investiției cu valoare este explicită și, în mod la fel de eficace, prin ansambluri difuze de conținuturi cognitive și afective, corelate pe cât înapărate la prima vedere. De pildă, pentru conștientizarea comună a epocii noastre, conceptul de noutate este asociat cu o valoare emoțională pozitivă, deși este demonstrabil că nu tot ce e nou e superior față de vechi. Astfel credem că se explică investiția tacită cu valoare pozitivă a unor practici recunoscute ca nocive (fumatul, alcoolul, drogurile și chiar lipsa de igienă personală, inclusiv orală) în rândurile anumitor tineri. Aflați la vârsta la care se simt prea „mari” pentru a mai asculta de părinți, dar nici nu se simt pregătiți să înfrunte responsabilitățile vieții de adult, unii dintre ei devin „copii teribili”, contestatari ai „sistemului” (etichetă lingvistică sub care se ascund noțiuni complexe – uneori și confuze – având drept numitor comun obligația de supunere la regulile conviețuirii sociale). Efectul este aproape mecanic: „nu e bine” (eufemismul folosit în loc de „nu e voie”) este înlocuit cu contrariul său „e de dorit” și se aplică tuturor interdicțiilor asupra căroră părinții și educatorii au căzut de acord. Această opțiune comportamentală nu exclude ca tinerii în discuție să fie conștienți de valabilitatea informației sanogene, dar să prefere ideea de risc celei de siguranță personală (dezinvestiți în ea, ca parte a mentalităților „sistemului”), în dorința lor de a se singulariza, de a se detașa de marea masă a populației.

1. Consumul abuziv de alcool

Este cunoscută la ora actuală implicarea consumului abuziv de alcool în producerea unor afecțiuni grave, cum ar fi:

- intoxicația gravă cu alcool;
- ciroza hepatică ;
- pancreatită ;
- afecțiuni neuro-psihiatrice;
- factor favorizant în afecțiunile parodontale (gingivite, parodontite)
- cancer al cavității bucale;
- cancer hepatic și esofagian, etc;
- accidente;
- acte de violență ;

Consumul abuziv de alcool este reprezentat de autoadministrarea repetată sau episodică de alcool etilic, care determină efecte medicale și socio-economice importante.

Cu toată gravitatea problemelor legate de alcool, nu a existat niciodată o politică mondială eficientă privind aspectul preventiv al acestui flagel [4].

În ceea ce privește consumul abuziv de alcool, există numeroși factori predispozanți. Aceștia sunt reprezentați de: stresul zilnic, exemplul familiei și al anturajului, valorizarea de sine scăzută .

Consumul de alcool per capita este mai mare în rile puternic dezvoltate, comparativ cu cele în curs de dezvoltare [3].

Obiectivele „S n t ii pentru to i” nu pot minimaliza problemele majore legate de consumul abuziv de alcool.

2. Fumatul

Comportament profund d un tor s n t ii, fumatul este responsabil de o multitudine de boli grave, cum ar fi: cancerul bronho-pulmonar, afec iunile pulmonare cronice, afec iuni digestive.

La nivel mondial, fumatul este considerat prima problem de s n tate evitabil din lume [7, 8].

Studii efectuate la nivel mondial, arat o propor ie crescut a fum torilor pe glob, mai afecta i fiind cei din rile industrializate [2].

În medie, tabagismul „ucide” 6 persoane/minut, iar un fum tor din patru moare printr-o maladie datorat fumatului [2].

Fumatul contribuie la sc derea speran ei de via de circa 4 ori, dac fumatul a fost început de la 25 ani i de 8 ori dac fumatul a fost început de la 15 ani. (A. Jehan, 1995 – apud [4]).

De asemenea, a crescut cre terea ratei fumatului la femeile din grupa de vârst tân r , astfel c , pentru unele ri cum ar fi Spania, Italia, aceasta dep e te ratele înregistrate în rândul b rba ilor [2].

Renun area la fumat se realizeaz cu dificultate, datorit st rii de dependen indus de nicotin .

Legisla ia anti-tabac în vigoare, existent în unele ri, presupune:

- pe pachetele de ig ri s fie men ionat riscul pentru s n tate;
- reducerea sau interzicerea publicit ii la ig ri;
- interzicerea (restric ia) fumatului la locul de munc , în locurile publice (institu ii, coli, spitale);
- prevenirea fumatului la tineri (prin interzicerea vânz rii ig rilor în coli);
- elaborarea de programe anti-fumat adresate mai ales tinerilor;
- sc derea produc iei de tutun;
- politici fiscale i de pre cu efecte descurajante, vizând în special tinerii;
- educa ia sanitar anti-tabac, f când cunoscute riscurile la care se supune fum torul, pe el i pe cei din jurul s u.

Începând cu anul 2000, ETS a fost inclus pe lista substan elor carcinogene, fiind controlat de legea s n t ii ocupa ionale [4].

Rolul negativ al fumatului nu se refer doar la ac iunea sa nociv asupra aparatului respirator, ca organ principal de impact, ci, propriu-zis, s-a demonstrat c nu exist , practic, organ sau aparat care s nu fie alterat morfo-func ional ca urmare a acestui obicei:

- aparat cardiovascular (angin pectoral , HTA, arteriopatii);
- aparat dento-maxilar (stomatite, gingivite, alterarea smal ului dentar, cancer de buze, de limb);
- aparat reproduc tor (impoten sexual , avort, inser ii anormale de placent , metroragii).

3. Consumul de droguri

Consumul de droguri genereaz probleme de s n tate fizic , mintal , de comportament, probleme de ordin familial, juridic, financiar, profesional, probleme greu de rezolvat atunci când sunt utilizate înc din adolescen .

Fenomenul traficului i consumului de droguri a cunoscut o puternic amploare dup anii '60, fiind considerat o adev rat „epidemie psihosocial ”.

Datele epidemiologice arat o cre tere a consumului de droguri mai ales în rile în curs de dezvoltare, tinerii fiind cei mai afecta i [5].

În ultimul timp, România a devenit o țară de tranzit și, parțial, piață de desfacere pentru droguri.

Distribuirea drogurilor în coli reprezintă o realitate și în același timp o preocupare importantă din partea statului.

Flagel extins la nivel mondial și care afectează țările puternic industrializate, comparativ cu țările în curs de dezvoltare, interesând toate straturile-sociale, debutul consumului de droguri fiind cându-se la orice vârstă, consumul de droguri ilicite reprezintă o importantă problemă de sănătate publică.

Consecințele consumului de droguri asupra sănătății sunt de ordin medical (transmiterea virusului HIV, SIDA, virusurile hepatitei B și C, TBC, boli cu transmitere sexuală) și social datorită tulburărilor neuropsihice pe care le determină (nervozitate, depresie, agresivitate, astfel de persoane fiind implicate în acte de violență, accidente, probleme familiale, la serviciu, școală, etc).

Realizarea unor campanii prin mass-media adresate factorilor de protecție în ceea ce privește consumul de droguri: creșterea stimei de sine a tinerilor, valorizarea propriei persoane, îmbunătățirea comunicării în familie.

Constituirea centrelor de prevenire și consiliere antidrog drept instituții cu personalitate juridică și personal încadrat care să asigure permanența activităților din cadrul centrului, înființarea de servicii telefonice gratuite de consiliere și sprijin tip „help-line”, afiliate la FESAT (Fundatia Europeană de Servicii Telefonice Antidrog).

Scopul creșterii unei rețele medicale implicate în tratamentul consumatorului de droguri este de a facilita accesul acestuia la toată gama de servicii medicale, de a asigura o investigație multiplă (boli infecțioase, psihiatrie, neurologie etc) medicală pentru a avea un tablou clinic complet, de a crea posibilitatea unei monitorizări cât mai exacte a problemelor medicale legate de consumul de droguri și nu în ultimul rând de a ușura munca echipei din centre. Idealul acestei rețele este ca atunci când consumatorul apelează la oricare din serviciile medicale disponibile, să se realizeze o colaborare multidisciplinară și o coerență a asistenței medicale, stabilindu-se împreună cu ceilalți medici specialiști prioritățile de tratament. Pentru acestea, rețeaua trebuie să fie flexibilă, receptivă, tot timpul în tensiune și să aibă un „coordonator” care să poată oferi o îndrumare, monitorizare a cazului.

Tendința actuală este ca modelul stării de sănătate să cuprindă identificarea priorităților, incluzând atât determinismul stării de sănătate cât și alți factori care influențează rezultatele în sănătate, care pot merge de la îmbunătățirea stării de sănătate, scăderea mortalității, morbidității, la vindecare contribuind la modificări în ceea ce privește calitatea vieții.

Determinanții stării de sănătate pot fi modificați prin promovarea sănătății și preveniei, la care se adaugă implicarea comunității, care are un rol important.

Factorii care influențează îngrijirile de sănătate pot fi modificați prin diagnostic precoce, screening, precum și prin implicarea pacientului sau a comunității [4].

Factorii cei mai importanți care influențează sănătatea rămân sănătatea, stilul de viață, omajul, locuințele necorespunzătoare, nivelul de educație al populației, poluarea mediului.

Abordarea lor la nivel național, cu intervenții adecvate la nivel comunitar, ar trebui să se bazeze pe programe și proiecte în care să fie utilizate resurse publice și private din comunitatea respectivă.

Bibliografie:

1. Podariu A., Jumanca C., Găluțan D., Văcaru A., Munteanu R., Tratat de prevenție oro-dentară, Editura Waldpress, Timișoara, 2003;
2. Vlădescu C. (coord.), Sănătate publică și management sanitar, Editura Cartea Universitară, București, 2004;
3. Zanoschi Georgeta, Sănătate publică și management sanitar, Editura Dan, Iași, 2003;
4. Popovici Ramona Amina, Educația pentru sănătate oro-dentară. Managementul proiectelor educationale, Editura Mirton, Timișoara, 2007;
5. Popovici Ramona Amina, Conexiunea educație comunicare în managementul activităților de promovare a sănătății orale, Editura Nagard, Timișoara, 2009.